

Адыгъэ Республикэм и Правительствэ игъээзет

ТХЪАКІУЩЫНЭ Аслъан:Инвестициехэр
нахьыбэ шыгъэныр
пшъэрылъ шъхьа!

Тыгъуасэ, гъэтхалэм и 23-м, АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм зэхэсыгъо илагъ. Ащ кыдыхэ-лгытагъэу депутатхэм апашъхэ кышыгыушы-лагъ ыкІи Адыгеим иминистрэхэм я Кабинет 2015-рэ ильэсэм Іофэу ышлагъэм изэфэхьысыжъхэр кышыгыгъэх Адыгъэ Республикэм и Лышъхъэу Тхъакіушынэ Аслъан.

АР-м и Лышъхъэ республикэ Парламентым идепутатхэм, къэзэрэугоигъэхэм закыфига-зэзэ, Хэгъэгу зэошхом тицыфхэм Теклоныгъэр кызышдыахыгъэм ия 70-рэ ильэс ихэгъэуэфыкыын итамыгъэу блэкыгъэ ильэсыр зэрэщытыгъэр кы-луагъ. Тарихъ мэхъанэшхо зилэ мэфэкыр Адыгеим зерифэшлуашэу шыагъэуэфыкыгъ, ащ фэгъэхьыгъэ Іофтхъэбзэ зэфэшхьафхэр шыкылауагъ. Теклоныгъэм и Мафэ изэхэщэн, ирегъэ-клокыын чанэу хэлэжыагъэхэм, республикэм иль общественнэ зегурылоныгъэр, мамырныгъэр гъэпытэгъэным зилахышылу хэ-зышыхыгъэ пстэуми республи-кэм ипащэ афэрэзагъ.

АР-м иминистрэхэм я Каби-нет блэкыгъэ ильэсэм анахъэу ыналэ зытыригъэтыгъэ лъэ-ныкъохэм АР-м и Лышъхъэ къащыуцугъ. Ахэр: республикэм социальнэ-экономическэ хэ-хьоныгъэхэр ышынхэр, регио-ным ибюджет системэ зыпкы-итыныгъэ илэныр, цыфхэм щылэкІэ-псэукІэ амалэу ялэхэр ыкІи социальнэ инфраструк-турэр нахьышылу шыгъэнхэр. А пшъэрылхэр гъэцэкІэгъэным пае 2015-рэ ильэсэм республи-кэм игъэцэкІэкІо хэбзэ кылы-кыухэм Іофышхо ашлагъ. АР-м и Лышъхъэрэ министрэхэм я Кабинетрэ къапкырыкІэу за-конопроект 56-рэ Адыгеим и Парламент ыштагъ. «Прави-тельственнэ сыхъатым» кы-дыхэлхытагъэу социальнэ-эко-номическэ мэхъанэ зилэ Іофы-гъуи 5-мэ ахэплъагъэх. Блэ-кыгъэ ильэсхэм афэдэу, 2015-рэ ильэсми, министрэхэм я Кабинет анахъэу ыналэ зыты-ригъэтыгъэр УФ-м и Прези-дент кыдыгъэкІыгъэ жъоны-

гъокІэ унашъохэм ягъэцэкІэн ары. Ахэм язэфэхьысыжъхэм АР-м и Лышъхъэ игъэкІотыгъэу къащыуцугъ.

**Гъэсэныгъэр,
псауныгъэр
къэухъумэгъэныр,
культурэр, социальнэ
фэло-фашІэхэм
ягъэцэкІэн**

Къэралыгъом ипащэ кыгъэ-уцугъэ пшъэрылхэр республи-кэм шагъэцэкІэзэ, гъэсэныгъэм исистемэ хэтэу Іоф зышІэхэ-рэм ягурыт лэжъапкІэ сомэ 18306-м кІагъэхьагъ, 2014-рэ ильэсэм егъэпшагъэмэ, а къэ-гъэлъэгъоныр проценти 106,6-рэ мэхъу. Псауныгъэр къэухъ-мэгъэным ыкІи социальнэ сфе-рэм Іоф шызышІэхэрэм ягу-рыт лэжъапкІэ сомэ 18773-рэ мэхъу. ФэгъэкІотэныгъэ зилэ цыфхэм социальнэ Іэпылэгъу арагъэгыотыным сомэ милли-ардрэ миллион 680-рэ пэлухьагъ. 2014-рэ ильэсэм егъэпшагъэ-

мэ, ар сомэ миллион 250-рэ фэдизкІэ нахьыб. Региональ-нэ «ны мылкъур» нэбгырэ 1042-мэ аратыгъ, ащ сомэ мил-лион 52-м ехъу пэлуагъэхьагъ. Псауныгъэр зышагъэпытэрэ уч-реждениехэм республикэм шы-псэурэ сабый мин 23-м ехъу ащылауагъ. Анахъэу аналэ зы-тырагъэтыгъэр шылэныгъэм чы-плэ кыин ригъэуцогъэ зыныбжъ имыкыгъэхэр арых. Мы купым кыхиуытэрэ сабый 14221-мэ зарагъэгъэпсэфыгъ, япсауны-гъэ агъэпытагъ.

Аужырэ шапхъэхэм адистэ-рэ медицинэ Іэпылэгъур зра-гъэгъотыгъэ цыфхэм япчъагъэ процент 75-кІэ нахьыбэ хъугъэ. Джащ фэдэу врачым дэжъ кло-рэ цыфхэр чэзыум бэрэ хэ-мытынхэм фэлорышІэрэ элек-троннэ зэпхыныгъэм иамал-хэр республикэм шагъэфедэх. Ащ ишлуагъэкІэ поликлиникэ-хэм ащылэ чэзыухэр нахъ макІэ хъугъэх. 2014-рэ ильэсэм егъэ-пшагъэмэ, зидунай зыхъожьы-гъэхэм япчъагъэ проценти 2,3-кІэ къелыхыгъ. Мы уахътэм онкологическэ кылыкыум игъэ-кІэжыын республикэм шыльа-гъэкІуатэ. Медицинэм илофы-шІэхэр зэримыкыухэрэм игумэ-кыгъо дэгъэзыжыгъэным пае Мыекъопэ къэралыгъо техноло-гическэ университетым епхыгъэ

медицинэ институтым студенти 147-рэ шырагъаджэ. Ахэм ягъэ-сэныгъэ пэлухъэрэ ахъщэр республикэ бюджетым кыхэ-хыгъ. Федеральнэ программэу «Земский доктор» зыфилорэм игъэцэкІэн кыдыхэлхытагъэу, Адыгеим къоджэ псэуплэхэм Іоф ащашІэнэу специалист 27-рэ агъэкІуагъ. Джащ фэдэу мы аужырэ ильэсхэм регионым фельдшер-мамыку Іэзэплэ 28-рэ кІэу кышызылауахыгъ.

Республикэм ипащэхэм мэхъанэшхо зэратыгъэ лъэныкъо-хэм ащыц гъэсэныгъэм исис-темэ гъэпытэгъэныр. 2015-рэ ильэсэм кІэлэцыкылу Іыгыплэ-хэм чыплэ 870-рэ кІэу къа-щызылауахыгъ. Планэу шыла-гъэм процент 39-рэ кырагъэ-хъугъ. Мыщ фэдэ лъэбэкью-хэм яшлуагъэкІэ ильэси 3 — 7 зыныбжъ сабыйхэм альэны-къокІэ чэзыур шылэжъэп. Ау ильэси 3-м нэмысыгъэ сабый-хэр гъэсэныгъэм иучреждение клонхэмкІэ гумэкІыгъохэр джы-ри шылэх. Зэтыгъо къэралыгъо ушэтынхэр блэкыгъэ ильэсэм Адыгеим дэгъоу щатыгъэх.

2015-рэ ильэсыр Литерату-рэм и Ильэсэу Урысыем шы-рекІокІыгъ. Мыщ фэгъэхьыгъэ Іофтхъабзи 100 фэдиз культу-рэм иучреждениехэм зэхашагъ, ахэм цыфыбэ ахэлэжъагъ.

**Экономикэр,
бюджетыр**

Зэхэугоегъэ бюджетым иха-хъохэр сомэ миллиард 17-рэ миллиони 5-м, республикэ бюд-жетым ихахъохэр — сомэ мил-лиард 14-рэ миллион 344-м кІэхьагъэх. 2014-рэ ильэсэм егъэпшагъэмэ, а къэгъэлъэгъон-хэр нахьыбэх. Хэбзэлахъ ыкІи мыхэбзэлахъ хахъоу зэхэугое-гъэ бюджетым кыхьагъэр со-мэ миллиарди 9-рэ миллион 892-рэ, ильэс планыр проценти 100,4-кІэ гъэцэкІагъэ хъугъэ. Федеральнэ гупчэм кыкІы-рэ дотациер процент 38,2-м нэс кырагъэлыхын афызэшло-кыгъ. Республикэм бюджетым ихъарджхэр сомэ миллиард 15-рэ миллион 364-рэ хъугъэ. Блэкыгъэ ильэсхэм афэдэу АР-м и Правительствэ анахъэу ыналэ зытыригъэтыгъэр соци-альнэ мэхъанэ зилэ программэ-хэм ягъэцэкІэн ары. АщкІэ пшъэрылхэу апашъхэ щытхэр зэкІэ зэшохыгъэ хъугъэ.

Социальнэ-экономическэ къэгъэлъэгъон шъхалэхэмкІэ республикэм зыпкытыныгъэ илэми, кризисым иягъэ къэ-кІуагъ.

Промышленностыр

Блэкыгъэ ильэсэм промыш-леннэ производствэм ииндекс проценти 103,2-м кІэхьагъ. Мы къэгъэлъэгъонымкІэ Адыгеим Кыблэ федеральнэ шьолъы-рым я 3-рэ чыплэр щибубытыгъ. Предприятиехэм ежъ кыдагъэ-кыгъэ продукцием, ІофшІэнэу ыкІи фэло-фашІэу агъэцэкІагъэ-хэм сомэ миллиард 44-м ехъу тефагъ, хэхъоныгъэу ашыгъэр проценти 128,3-м нэсы. Вало-вэ региональнэ продуктыр сомэ миллиард 87-м ехъу. Мы лъэ-ныкъомкІэ республикэм хэхъо-ныгъэшлухэр илэх ыкІи Урысы-ем пэрытныгъэ щызылыгъ шьо-лпырхэм ясатыр хэт.

(ИкІлэх я 2-рэ нэкІуб. ит.).

ТХЬАКІУЩЫНЭ Аслъан:

Инвестициехэр нахьыбэ шыгъэныр пшъэрылъ шъхьа

(ИкӀәух).

Инвестициехэр, предпринимательствэр

Экономикэм хэхьоныгъэхэр ышынхэмкӀэ мэхъанэшхо зилэр инвестициехэр нахьыбэ шыгъэныр, предпринимательствэм кӀэралыгъо ІәпылӀгъу егъэгъотыгъэныр ары. 2015-рә ильӀсым мылӀку шъхьалэм инвестициеу кыыхалъхьагъэр сомэ миллиард 15,5-рә мэхъу. Ащ кыдыхалъытагъэу инвестиционнэ проектхэр республикэм цагъэцӀагъэх, мы уахътэм Іоф зыдашӀэхэри ахэтых. Ащ ишӀуагъӀкӀэ бюджетым хэбзалаххэр кызыериххэрэм даклоу, ІофшӀӀӀӀӀ чыпӀаӀӀӀӀӀхэри кызылауахы. Инвестициехэр нахьыбэ шыгъэным фӀэшӀ ильӀс кӀэс Шъачэ щыклорӀ дунӀе экономическэ форумым Адыгеир чанӀу хӀлажъӀ. 2015-рә ильӀсым сомэ миллиарди 5-м ехъу зытефӀэр инвестиционнэ зӀзӀгъыныгъэхэм республикӀэр аӀӀтхагъ. Мы проектхэр щыӀэныгъэм щыпхырыщыгъэхэ зыхъукӀӀ, нӀбгырӀ

мини 6-м ехъумӀ ІофшӀӀӀӀӀ чыпӀӀӀхэр агъотытхы.

2015-рә ильӀсым предпринимательствӀ чыкӀлӀм ыкӀи гурытым хӀцагъэхэм ІәпылӀгъу афӀэхъугъэным сомэ миллион 564-рә республикэм щыпӀуагъэхьагъ. 2014-рә ильӀсым егъӀпагъэмӀ, а мылӀкур фӀэди 2,8-кӀэ нахьыб. Предпринимательствэм зиушъомбгъуным ыкӀи кӀуаджӀм адӀс чыфхэм ящыӀӀӀӀӀ-псӀукӀӀ нахьышӀу шыгъэным пае ДжӀджӀ районым «Агро-БизнесИнкубатор» цагъӀпсы.

Газыр псӀупӀӀхэм ӀӀӀӀӀгъэхьӀгъэныр

ШылӀ мазӀм и 1-м ехъулӀӀу Адыгеим ит псӀупӀӀхэм япроцент 84,83-мӀ гъӀстыныпхъӀ шхъуантӀӀӀр ӀӀӀӀӀхъӀ. Мы кӀӀгъӀӀӀгъонымкӀӀ Урысыем ишӀолыыр анахъ дӀгъухэм ар пытӀу ахӀт. ИльӀсым кыкӀлоцӀ газрыкӀлопӀӀ километрӀ 60 фӀӀдиз республикэм щашыгъ, фӀӀтӀр 2167-мӀ гъӀстыныпхъӀ шхъуантӀӀр ӀӀӀӀӀгъэхьагъ.

Цыфхэм ящыӀӀӀӀ-псӀукӀ

Гукъау нахъ мылӀӀми, инфляцием ыкӀи Урысыем иэкономикӀэ непӀ зӀолӀгъӀ кыныгъохэм апкӀ кыкӀыкӀӀӀ цыфхэм псӀукӀӀ амалӀу яӀӀхэр нахъ кӀеӀыхыгъ. 2014-рә ильӀсым егъӀпагъӀмӀ, блӀкыгъӀ ильӀсым цыфхэм лӀжъапкӀӀу къахьӀхэр проценти 9,3-кӀӀ, яхахьӀхэр процент 11,8-кӀӀ нахъ макӀӀ хъугъӀх. Адыгеим гурыт лӀжъапкӀӀу кыщыхьыжъырӀр сомэ 21826-м кӀахъӀ. ІофшӀӀӀӀӀ зымыӀӀу атыгъэхэм япчъагъӀ процент 1,3-рә мэхъу.

ЗекӀоныр

2015-рә ильӀсым ыпкӀӀ зыхъӀ фӀӀо-фашӀӀу республикэм цагъӀцӀӀагъӀхэр процент 11-кӀӀ нахьыбӀ хъугъӀ, сомэ миллион 430,5-м нӀсыгъ. Адыгеим ичыпӀӀӀ дахӀхэм нӀбгырӀ мин 359-рә фӀӀдизмӀ зацагъӀпсӀӀфыгъ, хьаӀӀхэм япчъагъӀ проценти 10 хэхъуагъ. ПроектӀу «ЛӀгъо-НакӀӀ икӀӀӀапчъӀхэр» зыфӀилорӀм иинженернӀ инфра-

структурӀ изетегъӀпсыхъан бюджетым емыпхыгъӀ инвестициеу кыыхалъхьагъэр сомӀ миллион 286-рә мэхъу.

АгропромышленнӀ комплексыр

МӀкӀумӀӀ производствӀм ииндекс зыкыфӀӀгъӀазӀмӀ, Адыгеим кӀӀгъӀӀӀгъонӀу иӀӀхэмкӀӀ КъыблӀ федеральнӀ шӀолырым апӀрӀ чыпӀӀӀр щыӀыгъ. БлӀкыгъӀ ильӀсым сомӀ миллиард 19,4-рә зытефӀгъӀ продукция республикэм кышыдагъӀкыгъ. ДжӀащ фӀӀдӀу лӀжъыгъӀ бӀгъуагъӀ кыщыхьыжъыгъ.

ЕзыгъӀжъӀгъӀӀ фермерхэм ІәпылӀгъу афӀэхъугъэным ыкӀи былымхъуным фӀгъӀзӀгъӀ унӀе фермӀхэм хэхьоныгъэхэр ашынхэм фӀӀорышӀӀрӀ программӀм Іоф ешӀӀ. Ащ кыдыхалъытагъӀу езыгъӀжъӀгъӀӀ фермер 23-мӀ, былымхъуным епхыгъӀ унӀе хъызмӀтшӀӀпӀи 8-мӀ грантхэр аратыгъӀх. ІәпылӀгъуым ишӀуагъӀкӀӀ, предпритиӀхэм аужырӀ шапхъӀхэм адишӀӀрӀ мӀкӀумӀӀӀ техникӀ 55-рә ащӀфыгъ, 40-р — тракторых, 15-р — комбайнх.

2015-рә ильӀсым тельытагъӀу, агропромышленнӀ комплексым ІәпылӀгъу фӀэхъугъэным ыкӀи кьоджӀ псӀупӀӀхэм хэхьоныгъэхэр ашынхэм фӀӀорышӀӀрӀ КъӀэралыгъо программӀм игъӀцӀӀӀн зӀӀӀӀмкӀи сомӀ миллион 889-рә пӀуагъӀхьагъ. Ащ щыцӀу сомӀ миллион 739-р — федеральнӀ гупчӀм, сомӀ миллиони 150-р — республикӀӀ бюджетым кьатӀупщыгъӀх. СомӀ миллиони 124-р кьоджӀ псӀупӀӀхэм хэхьоныгъэхэр ашынхэм пӀуагъӀхьагъ. Ащ ишӀуагъӀкӀӀ газрыкӀлопӀӀ километрӀ 37-рә ыкӀи псырыкӀлопӀӀ километрӀ 34-рә кӀуаджӀхэм ацагъӀпсыгъ. Мыщ фӀӀдӀ

чыпӀӀхэм ащыпсӀурӀ специалист 20-мӀ псӀукӀӀ амалӀу яӀӀхэр нахьышӀу ашынхӀ аӀӀӀӀыгъ.

ГъӀхьагъӀу шыӀӀхэм адаклоу, гумӀкыгъоу, щыкӀагъӀу шыӀӀхэм АР-м и ЛышхъӀ къащыуцугъ, ахэр дӀгъӀзыжъыгъӀнхэмкӀӀ пшъӀрылӀ шъхьӀӀхэр кыгъӀӀнӀфагъӀх.

ТхьаӀущынӀ Аслъан анахъӀу ыналӀ зытыридзӀгъӀ лӀӀэныкӀо-хэм ащыщ 2016-рә ильӀсым ыкӀи ащ кыкӀӀӀӀыкӀлохэрӀм республикӀэм зӀрихъӀн фӀӀе инвестиционнӀ политикӀэр. НепӀ шыӀӀныгъӀм зӀхьӀокыныгъӀу фӀэхъу-хэрӀм, гумӀкыгъоу кӀӀуцӀухэрӀм адаклоу, хэхьоныгъэхэр шыгъӀӀнхэмкӀӀ амалышӀухэр зӀрӀщыӀӀхэр, ахэр зӀрифӀӀуашӀу гъӀфӀӀдӀгъӀнхэм мӀхъанэшхо яӀӀу ылытагъ. Адыгеим иэкономикӀа тапӀӀӀи хэхьоныгъэхэр ышынхэм фӀӀшӀ кӀӀӀралыгъомрӀ бизнесымрӀ шӀуагъӀ кытӀу Іоф зӀдашӀӀн, инвестиционнӀ проектхэм ІәпылӀгъу афӀэхъугъэнымкӀӀ еклопӀӀӀӀӀ гъӀнӀфагъӀ зӀӀӀ системӀ шыӀӀн зӀрӀфаер АР-м и ЛышхъӀ ипсалӀӀ кыщыхыгъӀщыгъ.

— КъӀэралыгъомрӀ бизнесымрӀ цыхъӀу зӀфашырӀр гъӀпытӀгъӀныр инвестиционнӀ политикӀэм ылапсӀу щытын фӀае. ТишӀолыыр кыххӀрӀ инвесторхэм, предпринимательхэм зӀфыщы-тыкӀӀ дӀгъу адытӀӀӀным мӀхъанэшхо иӀ. Ащ даклоу сыдигъуи тӀркӀӀ анахъ шъхьӀӀӀр, республикэм щыпсӀурӀ цыфхэм ящыӀӀӀӀ-псӀукӀӀ нахьышӀу шыгъӀныр ары. ТызӀгъусӀу Іоф зӀдатшӀӀмӀ, итхъухьагъэр зӀӀӀ зӀрӀзӀшӀотхыщтым сицыхъӀ тель, — кыӀуагъ кӀӀухым ТхьаӀу-щынӀ Аслъан.

ТХЬАРКЪОХЪО Адам.

СурӀтхэр А. Никоновым тырихыгъӀх.

ПАРЛАМЕНТЫМ ия LVII-рә ЗӀХӀСЫГЪУ

ЗӀфӀэхьысыжъхэр, Іофыгъо шъхьӀӀхэр

АР-м и КъӀэралыгъо Совет — ХасӀм зичӀзыу зӀхӀсыгъоу тыгъуасӀ иӀагъӀм хӀлӀжъагъӀх АР-м и ЛышхъӀу ТхьаӀущынӀ Аслъан, Премьер-министрӀу КъумпӀыл Мурат, федеральнӀ инспектор шъхьӀӀу Лыпужъу АдамӀ, АР-м и КонституционнӀ Суд и ТхьаматӀу ЛӀхъӀтыкӀо АскӀр, федеральнӀ ыкӀи республикӀӀ кӀулыкӀухэм, ведомствӀхэм, муниципальнӀ образованиехэм япашӀхэр. ЗӀхӀсыгъор зӀрацагъ Парламентым и ТхьаматӀу Владимир НарожнӀмрӀ ащ игуадзӀу ІӀӀӀ МухьамӀдрӀ.

ПовесткӀэм лӀӀэныкӀо зӀфӀшъхьафыӀӀм афӀгъӀхыгъӀгъӀху Іофыгъо 96-рә зӀӀӀӀмкӀи шыгъӀнӀфӀгъагъ. АР-м и ЛышхъӀ социальнӀ-экономическӀ хэхьоныгъэхэм афӀгъӀхыгъӀгъӀ докладӀу кышышыгъӀм АР-м хӀгъӀӀу ІлоцӀ ІофхэмкӀӀ иминистрӀу Александр РечицкӀм идоклад кыкӀӀӀӀыкӀуагъ. БлӀкыгъӀ ильӀсым МВД-м ІофӀу ышагъӀм ар фӀгъӀхыгъагъ. ЗӀшӀохыгъӀ хъугъӀхэм министрӀр кӀӀӀӀу къатегушыӀагъ, нахьыбӀу гумӀкыгъохэр ары кызыщыуцугъӀхэр. КыыхыгъӀщыгъӀхэм ащыщых зыныбжӀ имыкӀугъӀхэм бӀзӀджӀшӀагъӀхэр зӀрӀзӀрахъӀхэрӀм ипчъагъӀ зӀрӀхӀхъуагъӀр, ешӀоным пыщагъӀхэр нахъ макӀӀ зӀрӀмыхъугъӀхэр, ахэм бӀзӀджӀшӀагъӀхэр зӀрӀзӀрахъӀхэрӀм ипчъагъӀи зӀрӀхӀхъуагъӀр. Гъогу-

хэм хъугъӀ-шӀагъӀу атӀехъухъӀхэрӀм япчъагъӀи гумӀкыгъо ин кӀӀзытыхӀрӀм джыри ащыщ. Ахэм ахӀкӀуадӀхэрӀм, шӀобжхэр ахӀзыыхӀхэрӀм япчъагъӀ, ыпӀрӀ ильӀсхэм ягъӀпагъӀмӀ, нахъ макӀӀ хъугъӀ нахъ мылӀӀми, Іофхэр нахьышӀухӀу макӀоу пӀон зӀрӀмылӀӀӀкыштыр министрӀм кӀигъӀтхыгъ. ЕшъуагъӀу рулым кӀӀрытӀысхъӀхэрӀм пшӀӀӀӀӀкыжъӀу ахьырӀр кӀӀэралыгъом кыгъӀӀӀхъӀшагъӀу, ГИБДД-м иинспекторхэри гъӀӀӀӀшыгъӀу ахэм аӀӀӀӀӀӀхэм, ахэри нахъ макӀӀ хъухэрӀп. Мы Іофыгъохэм ядӀгъӀзыжъынкӀӀ хӀкыпӀӀу министрӀм ыльӀгъухӀрӀм ащигъӀгъо-зӀгъӀх, хэхьоныгъэхэм къащамыгъӀӀӀӀӀм, гумӀкыгъохэм ядӀгъӀзыжъыни нахъ лӀӀшӀу Іоф дашӀӀӀным тапӀӀӀи ыуж зӀри-тыщтхэр кӀигъӀтхыгъ.

МВД-м ипашӀӀ идоклад ыуж депутатхэм упчӀӀхэр фагъӀзагъӀх, яепӀыкӀӀӀхэр кыралотыкыгъӀх. МинистрствӀм иӀофшӀӀӀӀ нахьышӀу хъугъӀу зылытагъӀхэри, зымыгъӀразӀхэрӀр бӀу кыыхзыгъӀщыгъӀхэри ахэм къахӀкыгъӀх.

— Водительхэр кычӀӀзытӀупщыхӀрӀ еджапӀӀхэм нахьыбӀу шъуалыпӀӀӀн фӀае, — кыӀуагъ АР-м и ЛышхъӀ иепӀыкӀӀхэр кырилотыкыхӀзӀ. — Авто-мобиль еджапӀӀу республикӀм 29-рӀ ит, ар макӀӀу пӀон пӀӀӀкышӀтӀӀп, ау Іофхэм язытӀт узыхапӀӀӀӀӀ, ахэм зӀӀӀӀми законом кыдылӀытӀрӀ шапхъӀхэр агъӀцӀӀӀӀӀхэм уицыхъӀ тельыжъырӀр. Ащ шъуналӀ тешъудз. Авто-мобиль еджапӀӀр кӀӀзыухыхӀрӀм ушӀӀтынхэр зӀракӀухӀрӀми узгъӀгумӀкылынхэр хӀӀыых.

Ащ нӀужым депутатхэр Ольга ТимошенкӀр ТӀхъутӀмыкӀое районым исуд участкӀу N 4-м имирой судьяу гъӀнӀфӀгъӀэным тегушыӀагъӀх ыкӀи дырагъӀштагъ.

АР-м псауныгъӀм икӀӀӀухъу-мӀнкӀӀ иминистрӀу МӀрӀтыкӀо Рустем ыпкӀӀ зыхӀмылӀ медицинӀ ІәпылӀгъу республикӀм исхӀэм ятыгъӀэным фӀгъӀӀхыгъӀ унашъоу АР-м и КъӀэралыгъо Совет — ХасӀм ышыгъӀр гъӀӀцӀагъӀ зӀрӀхъурӀм депутатхэр

кӀӀӀӀу щигъӀгъо-зӀагъӀх. НӀужым упчӀӀу кыралотыгъӀхэм джӀуапхэр къаритыжъыгъӀх. Іофхэм язытӀт зӀрӀщытӀу депутатхэр ыгъӀрӀзӀагъӀх, ау Іофыгъо зау-лӀ кыыхагъӀщыгъ. КрасногвардейскӀ район сымӀӀджӀщым тхьабылым Іоф езыгъӀшӀӀрӀ апарат зӀримыӀӀр ахэм ащыщ. МӀрӀтыкӀо Рустем кызызриӀуагъӀмкӀӀ, мы ильӀсым ар къащӀфӀынӀу ыуж итых.

МыекъуапӀӀ чыпсӀухӀрӀр псӀу зашӀохӀрӀм изытӀти депутатхэр тегушыӀагъӀх. Псыр кӀалӀм кыӀӀӀӀӀзыгъахӀхӀрӀ водоводым зӀщыкӀуагъӀхэр бӀрӀ зӀрӀфӀӀхъухӀрӀм имызакъоу, ипсӀупӀӀхэм ащыщхэм псӀу кыуапӀӀрӀр зӀрӀшӀоркыым кыхӀӀкыкӀӀ, уешъон пӀӀӀкырӀп. КъӀӀӀ администрაციем ипашӀӀу Александр Наролыным кызызриӀуагъӀмкӀӀ, водоводыр кӀушхъӀ чыпӀӀу зыдӀӀщыӀӀм елпытыгъӀу, ом зӀхьӀокыныгъӀу фӀэхъухӀрӀм яягъӀ екы. 2015-рә ильӀсым осыр кызыщӀеохырӀ чыпӀӀхэм ащыӀӀ псыкӀӀӀуапӀӀхэр осыр кӀеохымӀ зӀщи-мыгъӀкӀонхӀу ашыгъӀх. КӀымӀфӀ уахътӀу щтыргъуӀӀ зыхъукӀӀ, кӀушхъӀхэм мылӀу ательым икӀӀжъун кызытӀеуцӀо ыкӀи псым кыщымыкӀӀӀным фӀӀшӀ псыхъоу ЦыцӀ ипс кыыхагъахъӀ. ЧыпӀӀу ар зыдӀӀщыӀӀм ыпкӀӀ кыкӀӀӀу, осымрӀ ошххӀмрӀ яягъӀ лӀӀшӀу екышъ, псынӀӀӀу шӀоркӀ мэхъу. АртезианскӀ псыкычӀӀӀкыпӀӀхӀмрӀ МыекъопӀ водоводымрӀ зӀдагъӀфӀӀдӀхӀзӀ, псым изытӀт нахьышӀу ашӀӀу ары кызызриӀуагъӀр. Ащ депутатхэм дырагъӀштагъӀп, псыр зыгъӀкӀӀ-

бӀзӀрӀ системӀр елбӀтӀу гъӀпсыгъӀн фӀаеу алытагъ.

ДжӀащ фӀӀдӀу депутатхэр игъӀцӀӀӀотыгъӀу тегушыӀагъӀх АР-м и Конституцие зӀхьӀокыныгъӀхэр фӀшыгъӀӀхэм фӀгъӀхыгъӀгъӀ конституционнӀ Законом ипроект. НахьыпӀӀӀ АР-м и ЛышхъӀ хӀдзынхэм ащыхӀдзыгъӀӀӀу ары ащ кызызӀрӀӀиӀощыгъӀр. Джы республикӀм изаконихъухъӀ орган щыхӀдзыгъӀӀӀу зӀхьӀокыныгъӀм кыщыдӀӀытагъ. Ащ Парламентым идепутатхэм ащыщхэр кӀӀӀаӀӀо фӀэхъугъӀх. Проектым зызӀдытегушыӀӀхэм ыуж нахьыбӀрӀмӀ амакӀӀ зӀратыгъӀм елпытыгъӀу ащ фӀдӀ зӀхьӀокыныгъӀ АР-м и Конституцие фӀшыгъӀэным дырагъӀштагъ.

НӀужым кӀӀӀӀгъӀпсыным, фӀӀӀрыбӀ хъурӀ унӀхэм ягъӀӀӀжъын, кӀӀэралыгъо тамыгъӀхэм, КъӀэралыгъо Советым — ХасӀм идепутатхэм яхӀдзынхэм апае зы мандат хъурӀ хӀдзыпӀӀ округхэм ягъӀпсын, муниципальнӀ образованиехэм яхӀдзӀкӀо комисиӀеихэм, кӀӀэралыгъо граждӀанскӀ кӀулыкӀум, мӀкӀумӀӀ хъызмӀтым икӀӀтхыкыжъыныӀу Урысыем щыкӀощтым, республикӀӀкӀ бюджетым, нӀмыкӀ лӀӀэныкӀохэм афӀгъӀхыгъӀгъӀ законхэм, законопроектхэм, ежъ КъӀэралыгъо Совет — ХасӀр кӀӀӀаӀӀо зыфӀӀхъугъӀ законопроектхӀу УОФ-м и КъӀэралыгъо ДумӀ хальхӀащӀтхэм депутатхэр атегушыӀагъӀх, аштагъӀх, нӀмыкӀ субъектхэм язаконихъухъӀ органхэр кӀӀӀаӀӀо зыфӀӀхъугъӀхэмӀ ахӀп-лъагъӀх, адырагъӀштагъ.

ХЪУТ НӀфсӀт.

Спартакиадэм зырфагъэхъазыры

Адыгейм илофшэкко купхэм я Спартакиадэ тиреспубликэ щызэхашэнэу агъэнафэ. Урысые народнэ фронтым ишъолъыр кьутамэу Адыгэ Республикэм щылэр ары а лoфтхьабзэм клэщакло фэхьугъэр.

Жьоныгыуаклэм зэхашэнэу агэнэфэрэ зэнэкьокьум фэгъахьыгъэ лэнэ хьурае ыпэккэ зигугуу кьэтшыгыгъэ народнэ фронтым ыу мафэхэм шыкыуагъэ. Зэхэсыгьом хэлэжыагъэх Урысые народнэ фронтым ишюльыр кьутамэу АР-м шылэм ипашэу Юрий Грохововыр, лофшлэлэ зэфэшхьахэм ялылэхэр, нэмыкхэри.

Шъугу къэтэгъэкыжы, Ады-
геим ихъызмэтшлэлэ купхэр

зыхэлжэжэгэхэ спартакиадэ
блэкигээ ильэсын ичэпыюгу
мазэ тирусубликэ зэрэчи-
күагээр. Урысые народнэ
фронтым ишольыр кутамэу
Адыгэ Республикэм шылэр
лофтхэабзэм кIэшакло фэху-
гагь. 2015-рэ ильэсын шылгэ
зэнокхьум куп 14 хэлэжагь.
ПстэумкIи нэбгырэ 300-м еху-
мэ спорт лъэныкыо зэфэш-
хэафшэмкIэ амалэу алэкIэлхэр
кыагэлъэгьуагэх. Вoleyбол,

стритбол, шахмат, нэмыкхэмкн
спартакиадэм хэлэжыагьэхэр
ЗЭНЭКЪОКЪУГЪЭХ.

Зэхэсэгшом кызээршала-
гэмклэ, мы ильэсым спарта-
киадэм зыкышцыгыгэльегшом
шомгооныгэ зилэхэм япчагаэ
нахыбэ хуугэ. Непэрэ ма-
фэм ехульшом куп 20-мэ зэнэ-
коокым хэлэжэнхэ гүхэль ял.

Мыгээрэ спартакиадэр жоныг уаклэм зэхэцэнэу агэнафэ. лофтхабзэм кьеклолэлшт купхэр спорт лэныкыо зэфэшхьафхэмклэ энэкьокьуцгых. лошлэлнэ купхэм ялы-клохэм спартакиадэм еплыклэу фырялэхэр лэнэ хураем кы-щыралотыкыггэх. Ац изэхэ-цэн епхыггэу кьэуцуцэр упчлэхэр зэхафыггэх, унэшью гэнэфагэхэр ашыггэх.

ГЪОНЭЖЬЫКЪО
Сэтэнэй.

Сомэ миллиард 11,9-рэ аҕасэ...

Статистикэмкӓ Федеральнэ кӱулыкӱм и Гӱлорышлӓпӓв Адыгӱ Республикэм шыӓм зеригӱнӓфӱгӱэмкӓ, розничнӓ сатыӱм фӱгӱззӱгӱ объектхӱ республикэм шылажӱхӱрӓм мӓзӓ мазӱ икӱгӱм кыкӱлцӱ сомӓ миллиард 5,96-рӓ аосӓ товар зӓблагӱкӱгӱ. Икӱгӱгӱ иӱӱсӱм аш фӱдӓ иӱахӱтӓ

уасуу шылагэхэр кьыдэпллы-
тэхээзэ ебгьапшэмэ, ар про-
центи 101-рэ мэхьу. 2016-рэ
ильээсым пыкыгээ мээитлүри
зэхэтүү пштэмэ, товару зэб-
лагэхыкыгээр сомэ миллиард
11,9-рэ аьуэс мэхьу.

Адыгеястатым кызырты-
рэмкӕ, пстӕумкӕи зӕблагъӕкы-
гъӕм ипроцент 92,5-р къӕзы-

тыгээр шап­лэхэмрэ унэ пред­принимателзу бэдээршыл­лэхэм ахэмыхээхэрэмрэ. Товару ачаагым ипроцент 28,5-р гьомылапхэхэм, шьон пытэхэм ыки тутынм аубгы, процент 71,5-р мыхэм ахэмыхээхэрэр арых. Мэзаем общественнэ шап­лэхэм сомэ миллиони 178,1-рэ ашлыг, ильэсэм пыкыгыз мэз­титур пштэмэ, ар сомэ мил­лион 363,2-рэ зэрэхьүрэр.

Джаң фэдэу ыпкэлэ зыхэлэ фэлэ-фашлэхэм афэгъэзагъэхэм сомэ миллион 989,9-рэ аясэ цыфхэм афагъэцэклагъэу Адыгьестатым ыгуэнуэфыгъ. Шылэ ыкйи мээзэ мээзэхэр пштэхэмэ, ар сомэ миллиарди 2 мэхъу. Нахьыбэу псэуплэ-коммунальнэ хьызмэтым, медицинэм, гъэс-ныгъэм, связым алъэныкьоклэ фэлэ-фашлэхэр арых республикэм исхэм агъэфедэхэхэр, процент 68-м ехъу ахэм аубытыгъ. Нэмыкй фэлэ-фашлэхэр пштэхэмэ, нахьыбэмклэ автотранспортыр, унэгъо псэуалъэхэр, электронэ аппаратурэ зэфэ-шъхьафхэр агъэцэклэжыгъэх.

Щагухэр ауплъэкIух

УФ-м и МЧС АР-мклэ и Гэзлорышлангэ ипод-
разделениеу лыплээн ыкли профилактикэ
лофхэм афэгъэзагъэм инспекторхэм фэтэ-
рыбэ хьурэ унэу Мыекьуапэ дэтхэм ячагу-
хэр мы мафэхэм къаклухьэх. Унэхэм ащыщ
машлол зыкыишштэмэ, мэшлогъэклосэ авто-
машинэр пэрыоху имылэу шагуахэм адэхьан
алъэклыштмэ ары ахэм ауплэкълүрэр.

Инспекторхэм кызырэхэ агьэшырэмкIэ, ша-

гүхэм автомобильхэр бэу зэрэдэтхэм кы-
хэкыкыз, зышкыкыз чыплэм екплэгъуае хьоу
бэрэ кыхэкы. Ащ имызакъоу, нахьыбэр
шлагбаумкыз е нэмык шыкыкыкыз эфэш-
гъэх. Шлагбаумыр кызылупхын плъэкышт,
ау нэмыкэу зэрээфашыхэрэр бгъэкошынхэ
плъэкыхэрэп. Ащ фэш инспекторхэм унэ-
хэм ачлэхэм залуагъэкыз, щагухэр зэрэ-
фашыхэрэм иягъу кьэкюштыр алыгъэлэсы.

Процент 99-м ехъумэ осэшъу кыфашыгы

«Къэралыгъо гъэорышлэным исистемэ нахьышу шыгъэнымкIэ лъэныкъо шъхьалэхэм афэгъэхьыгъ» зыфилорэ унашъоу 2012-рэ илъэсым жъоныгуақIэм и 7-м къыдэкIыгъэм диштэу къэралыгъо ыкIи муниципальнэ фэлэ-фашилэхэр зыгъэцкIэрэ гупчэхэм яолэрэ цыфыцхэм япчъагъэ процент 90-м къышымыкIэу шытын фае.

Ылэклэ зигугъу къэтшлыгъэ къэгъэлыгъоным нэсыгъэным пае Адыгэ Республикэм юфтхъэбзэ гъэнэфагъэхэр цызэхачэх. Ахэм адистхэу муниципальнэ районхэм ыкли къоджэ псэуплэхэм мы гүлчэм къыутэми 10-рэ чыплэ структурнэ подразделение 42-рэ къашызылаухыг.

Шхъаньгунпчи 122-мэ цыфхэм ятхылхэр арахыылэнхэ альэкышт, кэралыгьо ыкi муниципальнэ фэлэ-фэши 162-рэ ахэм агъэцаклэ. 2016-рэ илъэсым цылэ мазэм и 1-м ехулIуу цыфхэм яфэлэ-фашIэхэр зыгъэцэкIрэ лъэныкыуабэ кызылъэзыубытырэ гүпчэм кьеолэгъэ цыфхэм япчъагъэ процент 95,89-рэ мэхъу.

2015-рэ илгэсым АР-м икхэралыгбо бюджет учреждениеу «МФЦ-м» ыкйи ащ иструктурнэ подразделениеиэх республикэм шыпсзурэ нэбгырэ 157994-рэ яолагъ, ахэм фэлэ-фэшлэ 263989-рэ афагъэцклагъ.

Гулчэм елхыгъэ подразделениехэм эклэми фэлэ-фашлэхэм ялхыгъэ чэзыур зыфэдизыр, тхьапэхэр зыщяпхыылэн плэкышт уахътэр, нэмыкхэми афэгъэхыгъэ къэбарыр къызоылэн зылэкышт «шхъханыгъупчэ» ял. «Мои документы» зыфилорэ шлыкэм тетэу, аужырэ шапхъэхэм

адистхэу ахэр зэтегхэпсыагэх. Кээралыгбо ыки муниципальнэ фэло-фашилэхэм яззык! портал, халызэм икыулыкхэм яофициальнэ сайтхэм уарыхьан плъэклынэу гьэпсыгэ. Специалистым үзэрежэрэ чэзыур такыкь 15-м шлокырэн.

МФЦ-м еолэггэ цыфхэм япроцент 99-м ехьүмэ яфэло-
фашлэхэр зэрафагьэцклагэхэм осэшү фашлыгь, гупчэм илофшлэн
шлогьэшхо кыфштэв алъытагь.

ГЪОНЭЖЬЫКЪО Сэтэнэй.

Приборы|эхэр агъэуцух

Электрoэнергiеe нaхь кlэугъягъэ хъуным, хэбзэнчъуу ыпкlэ хэмылъуу амыгъэфедэным, агъэфедагъэр зыфэдизыр хэукъоныгъэ хэмэтэу кълъытэгъэным атегъэпсыхэгъэ приборыкlэхэр мы уахътэм Шэуджэн районынм шагъэуцух.

АР-м экономикэ хэхьоныг-хэмклэ ыкли сатыумклэ и Министерствэ кызыэритыремклэ, мыхэми, приборыжыхэм афэдэу, унагьом электричествэу ыгьэфедагьэр зыфэдиэзыр кьагьэлъэгьышт, ау операторхэм япхыгьэхэу лоф ашлэшт. Электричествэ рыкляуаплэхэм ахашызэ, приборхэр унагьом пэлчэ арачаллэхэшл, операторым кылепеганэх. Ащ зыдъысыым зэрэщысэу унагьом ыгьэфедагьэр зыфэдиэзыр, приборым изыте-ти, зэхьоклыныгьэ горэ фэху-гьэми ыльэгьышт, ищыклагьэми кьэпиупкыныушл, бгьэфедэн умылъэклынуэи кышлын амал илэшт. Приборым кьыгьэлъэгьуа-гьэмклэ унагьом электроэнер-гиеу ыгьэфедагьэр операторым кылытылэшт ыкли ащ тефагьэр зыфэдиэзыр зэрэйт тхылыыр почтэмклэ кьагьэхышт.

Мы приборхэм чэщымрэ мафэмрэ зетефыгыу электричествэм ыуасэ къэзыгыэлъгъошт тарификаторхэр ахэтых. Ащ ишлуагэклэ, электрорэнергийер клэугъоагъэ мэху ыкIи унагъом нахь макIэу ащ ыуасэ ытышт. Джац фэдэу электричествэм ыпкI къыкIыкIэ машо къэмыхуныпкIэ ишлогъэшхо къэкIо. ЗыгорэкIэ электричествэ рыкIуапIэхэм зэщыкIуагъэ горэ афэхьумэ (замыкание), приборым ар псынклэу къыгъэфэшхт ыкIи еж-ежырэу къэ-кIосэшт.

АР-м экономикэ хэһоныгъэ-хэмклэ ыкӀи сатыумклэ и Министерствэ кызыэритыгъэмклэ, приборхэр ыпклэ хэмыльэу

пстэуми афагъэуцух. ПАО-у «Кубаньэнерго» зыфилорэм инвесторхэм эзэзгыныгъэу адишыгъэм тетэу, приборхэм ягъэуцун пэлухьэр ахьщэр ахэм аты. Электроэнергием нахь клэугъыгъэ зэрэхуыгъэм ишлагъэклэ, энергетикхэм яфедэу кыхэкълырэр инвесторхэм афагъэкхожышт. Счетчикыр унэе псэуплэм е нэмык! унэ горэм рацэллэным пае электричествэ рыхуаплэу унэм екхуаллэрэр лъэжыным кыздихыгъэ технологияклэхэм атэтэу шыгъэхэмклэ зэблахуэх. Ахэм жыбгьи, оси, ошчи, штыргъуки ягъэ екхыштп, чыгыр кытефагъэми шыгъэфыкхонзү шытп, бзджа-шлэхэми атыгъун алъэкхыштп.

Министерствэм кызырты-
рэмклэ, нахыпэклэ Кошхьэб-
лэ районымклэ кыуаджэу Кош-
хьаблэ ыкIи кыутырэу Казенно-
Кужорскэм, Джджэ районымклэ
станциэхэу Дадждэм, Келер-
месскэм ыкIи Дондуковскэм,
кыутырэу Прогрессым, Крас-
ногвардейскэ районымклэ, се-
лоу Новосегапольскэм,
Мыекълэ районымклэ кыутырэу
«17 лет Октября» зыфилорэм
ашагъэуцугъэх. ЗэкIэмкIи мыщ
фэдэ прибор мини 2-м еху
республикэм шагъэуцугъаху
лоф ашIэ. Джы Шэуджэн рай-
онымклэ кыуаджэхэу Хьакуры-
нэхьабл, Мамхыгъ, Хьаты-
гъужыкыуай, Пшычэу, Къэбы-
хьабл, кыутырхэу Кировыр,
Чернышевыр ыкIи Хапачевыр
арых зышагъэуцущтхэр.

ХЬУТ Нэфсэт.

Ныбджэгъухэр!

Тиредакция тхыгъэ гъэшлэгъоныбэ къагъэхьы. Ахэм ащыщ «Сызыгъэгумэкырэ Иофыгъу» зыфиорэ статьяу Нэчэрэзые щыщ Мэщлэкъо Нуриет къытлэкӀигъэхьагъэр. Ащ тызеджэм непэрэ лъэхъаным къыздихьыгъэ гумэкӀыгъуабзэу цыфхэр зыуалӀэхэрэм ягугъу къызэришӀырэр тыгу рихьыгъ. Ащ иеплъыкӀэмэ адезы-гъэштэни адезымыгъэштэни щылӀнклӀи мэхъу. Ау шӀхъэхыгъэу игунысэхэр къызэрриломыкӀыгъэм пае тыфэразэу къытфигъэхьыгъэ тхыгъэр къыхэтэуты.

Редакционер.

Сызыгъэгумэкырэ Иофыгъу

Тигъэзетхэм бэрэ къыхау-ты хьадэ фӀео-фашӀэхэм яхьыла-гъэу тхыгъэ зэфӀэшхьафхэр. Сызеджагъэмэ яхьыла-гъэу сишӀошӀхэр сэри къэстхы сшӀо-игъу.

Сызыгъэгумэкырэ пстӀумэ якъӀотэн сыхэмыхъээ, шӀо-рышӀыгъэ Иоф зи хэмьлӀэу, тие-фӀэндымэ яхьыла-гъэу гуцылӀэ заулӀэ къӀэсон.

ЧылӀгъо зэфӀэшхьаф пчӀа-гъэм къарыкӀыгъэ закӀэхэу, зы-щымыщ зэхӀпхьагъэхэу, цыф-жыгъэшхохэр бгъэдӀонхэр, зепӀчӀнхэр псынкла-гъон. Ау тэ тиефӀэндэу Бэгъ Хысэ джа ИофшӀӀӀнэм пае дунаим къы-техъуагъэм фӀэд. КъыӀорэр зэхӀугуфыкӀыгъэу, купкӀ дӀэгъу илӀэу, лушыгъэу хӀлым купыр зылӀэпищӀэу егъэдалӀ. Зидунай зыхъожьыгъэм дыуахъэу ищы-кла-гъэри дӀэгъоу къыфӀео. Хысэ ишӀхъэгъусэу Раерэ Хъот Све-тэрэ бзылӀфыгъэ хьадэм ифӀео-фашӀӀэхэр мыхъун ялӀолӀӀн щы-мылӀэу агъэцакӀӀ. ХуӀлӀфыгъи бзылӀфыгъи — тиефӀэндхэм зи алӀӀӀкӀ къамыгъанэу, хьадэм ыкӀи унагъоу къыныр къы-зыфӀекӀуагъэм фашӀӀӀнэу къа-тефӀэрэр зӀкӀӀӀ афашӀӀ. Тие-фӀэндхэм Алахъым нӀпӀэ дахи, гу къабзи къаритыгъ, яшӀн-хэр зыпкӀ итых, ажӀэхэр пы-тӀх, абзӀэхэр шъабӀх, яшӀып-къэу Тхьэм фӀолажӀх. Псау-ныгъэ пытӀэрэ гъӀшӀӀ кӀыхъэр Алахъым къарет! Ахэм апае гъӀзетым утхӀэтмӀэ, дӀэгъурэ

дахэрэ нэмыкӀ афӀӀонэу ате-фӀэрӀ. ЛӀжыгъэу ашӀырӀм ип-сӀапагъэ Тхьэм къаретыжӀ!

Джы зигугъу къӀэсшӀы сшӀо-игъор хьадэ фӀео-фашӀӀмэ яхьы-ла-гъэу тигъэзетхэм къарыхъэр статьяхэм арытхӀэу зыдесы-мыгъаштӀэхэрӀ ары.

«Сорок дней», «Семь дней» адыгъэхэм ялагъӀп урысхэм къа-пахыгъ нахъ зыӀорӀмэ къӀорӀм къыкӀырӀр ашӀӀӀрӀ. ЛӀӀпкъым итарихъ икӀоу хӀшӀыкӀ фыри-мылӀэу, зыгорӀм ыӀорӀр къыкӀӀ-зыӀотыкӀыжыӀырӀр ары ащ фӀ-дӀэхэр зыӀон зылӀӀӀкӀырӀр. ШыпкӀӀ, «Сорок дней» тӀшӀы аӀоу урысӀбзӀкӀӀ къӀошӀтыгъӀп, ау мӀфӀэ тӀокӀитӀур фамышӀыгъэу быслӀымӀн лагъӀэ щылӀп, заом хӀкӀодагъӀхэм афӀэшхьаф. Зы-ла-гъӀэр мӀфӀэ тӀокӀитӀу зыщы-хъурӀр ары къынышхо хьадэм къызыфӀакӀорӀр. «Джа мафӀэм хьадӀэр гошӀыгъэ мӀхъужы, пӀб-гым фыригъунэу мӀожы, псӀ цыкӀлumi унагъор къебгынӀжы» аӀоти, дӀӀӀпылӀэхэу аӀозӀ, ефӀ-дхэр мӀфӀэ тӀокӀитӀум къурӀан фырагъаджӀщтыгъӀх. ТӀокӀитӀу зыщыхъурӀ мафӀэм лагъӀэм илахьылхэр зӀрӀэгъойхӀэти, къурӀан фӀеджӀгъэ ефӀндыр къащӀэти, «хытым» ашӀыжы-щтыгъӀэ, унагъом лӀанэм къы-тыригъӀуцогъэ мыхъамелымкӀӀ мӀфӀэ тӀокӀитӀур аухыщтыгъӀ. (Зидунай зыхъожьыгъэм ефӀ-ным къыфӀиуагъӀхэр икӀӀэр ып-сӀэр аӀукӀӀӀным фӀӀӀӀхыгъэ тхьӀӀӀӀӀоу ашӀыжыӀр зы

гушыӀӀкӀӀ хытым аӀо). НӀф къӀшӀымӀ, мӀфӀэ тӀокӀитӀу мӀхъу зыщӀаӀорӀ пчыхъэм сӀдӀкӀӀэ шӀӀ-фыр мӀзӀахӀ хъугъахӀу къыра-гошӀӀыщтыгъӀ. Унагъоу къы-нышхор къызыфӀекӀуагъэм иамаӀ елӀытыгъӀу: е унӀгъуиӀл, е унӀгъо тӀокӀитӀурӀ зырӀ, е зӀ-рӀчылӀу сӀдӀкӀӀэ шӀӀӀфыр ара-тыщтыгъӀ. «СӀдӀкӀӀэ шӀӀӀфыр» зыкӀлашӀырӀр зӀмытышӀушӀыр къӀэнацӀӀмэ псӀӀокӀод къӀбгъӀхъ-щтышӀ ары. А лӀӀхъаным щы-лӀгъэ ефӀндмӀэ узыфӀе къур-ланыр япхьылӀмэ, къеджӀхъ-зӀ къыкӀырӀр къӀошӀтыгъӀ, рагъӀджагъӀхӀу щытыгъӀх. Джы тиефӀэндхэм нахъ къыӀн алӀ-эгъу, дыуахьыр ежъ-ежыӀрӀу зӀрагъашӀӀ. Джы ефӀндышӀыр чылӀмкӀӀ гъотыгъошӀоп.

АрышӀ, адыгъэхэр, зыхӀтӀ-шӀумыгъӀгъӀукъу, ащ фӀэдэ ти-хабзӀ хӀтыгъӀп тӀоу. Ащ фӀэдэ хӀтыгъӀп къӀзыӀон зылӀӀкӀы-щтхэр хымӀэ къӀэралыгъоӀхэм ащӀаӀлӀугъӀхӀу хӀкужыым къӀ-зыгъӀзӀзжыгъӀгъӀхэр арых. ЕмыкӀу афӀӀсшӀӀу арӀп ахэм ягугъу къызкӀӀсшӀырӀр. СӀгушӀо къӀӀокӀожышӀурӀмэ апаӀ ыкӀи сыфай сӀэ тыдӀэр хӀгъӀгуи ис тилӀӀӀпкӀӀгъӀухэр къӀӀокӀ-жыӀнхӀу. ХӀхӀс хъугъӀхэм лӀӀпкӀ хабзӀр икӀу фӀедизӀу агъӀӀцӀкӀӀнӀу амалхэр ялагъӀхӀп. КъӀӀӀхъухъӀгъэ сабыӀхэм амылӀӀгъуӀгъӀр «тӀэ тишӀн-хаб-зӀмӀэ ащыщ» аӀона. ЛӀӀкӀӀ яӀӀ зӀхъум, ятӀжъмӀэ ялӀӀпкӀ зы-мыгъӀгъуащӀу къӀӀокӀожыгъэмэ гъӀшӀӀ кӀыхъӀ Тхьэм къарет. Ау ахэм зӀралорӀм пае адеб-гъӀштӀнӀу щытӀп. ЛӀӀпкӀым ыбзӀрӀ хабзӀу хӀлымрӀэ щы-

мылӀжъхӀэ зыхъукӀӀ, лӀӀпкӀыр щылӀӀжӀӀп.

Сыда адыгӀ лӀӀпкӀыр зыкӀӀ-кӀодыжыӀн фаер? ЛӀӀпкӀӀу щылӀ пстӀумӀэ арӀу танахъ дӀӀ? ЕгъашӀӀми тизӀхӀтыкӀӀ дахӀ-мэ лӀӀпкӀ пстӀури къыхъуап-сӀзӀэ тыкӀырыкӀуагъ. А лӀӀпкӀ хӀбзӀэ шӀагъохэр чӀӀӀыдзыжыӀн-хӀу къырагъӀекӀуӀзӀ къӀо. Зым «тиадыгӀ хабзӀ хӀтыгъӀп ащ фӀэдэ» еӀо. АдрӀм «зӀрӀхӀты-гъӀр сӀшӀӀ шӀхъае, зилӀм лӀнӀэ гъӀӀкӀӀрӀекӀагъӀкӀӀ хӀгъӀӀунӀфы-кӀышӀ, зымылӀми чӀыфӀӀхэр ыштӀзӀэ ешӀышӀ, мӀфӀэ тӀокӀитӀур хӀгъӀӀкӀыгъӀн фае» еӀо.

МӀфӀэ 40-м фӀэшхъаф лӀнабӀ ашӀы: «сымаджӀр хъужыгъӀ-мӀ», «институтыр къыухыгъӀ-мӀ», «сабыӀ къыфӀӀхъуӀгъӀмӀ», «къызыхъуӀгъӀ мафӀэмӀ». Ушъ-хъагъу зӀфӀэшхъафхэр яӀӀхӀу лӀнӀэ лӀджи ашӀы, ау ахэм зи атегушӀыӀрӀп. МӀфӀэ 40-м пае ашӀырӀ лӀнӀэ закӀор ары алӀӀ-гъурӀр. «Ащ фӀэдэ лӀнӀэ дӀӀгъукӀӀ къызыщыхъуӀгъӀ мафӀӀр хӀагъӀ-унӀфыкӀышӀушӀтӀпышӀ, ори умы-шӀы», — рӀалорӀп зымы. Зы-лӀӀӀкӀырӀм дӀӀгъоу зефапӀэ, зымылӀӀкӀырӀр ащ ехъуапсӀэ, ау зымы рӀалорӀп зӀхӀопсӀщтхэр къызыщамылӀӀнӀу. АдыгӀмӀэ егъашӀӀми аӀо: «УитӀехъон еп-лӀи, плӀӀэ ушху». Джащ те-тӀу шӀхъадж иамаӀ елӀытыгъӀу ихъадӀ дӀӀрӀӀжъжӀ.

«Семь дней» тилагъӀп, джы къыхӀхъагъ аӀо. ШыпкӀӀ, «Семь дней» тилагъӀп, джы-ри тилӀп. ТӀэ тилӀӀӀпкӀӀ тилӀр — «ЩыгъыӀнухыжъ» (ШӀӀӀу-хыжъ). ЩыгъыӀнӀр (ШӀӀӀыр) зымыгъӀтӀылыӀрӀм чыристан диныр зылӀжыӀрӀмӀэ афӀӀдӀу «Семь дней» еӀо, ешӀы. «ШӀ-тыр джы хӀт ыгъӀтӀылыжыӀра» аӀоуи къырагъӀжъагъ. Ар джанӀп ыкӀи цуакъӀп имодӀ икӀыӀнӀу. ШӀхъӀубатӀэ горӀм жъӀу унӀм илӀыкӀыгъӀр къыридзӀрӀпӀти, джаушӀтӀу ыӀуи, шӀӀыр фи-гъӀӀ-тӀылыгъӀп. Джы ар нахъ псынклӀу зылытӀӀрӀмӀэ амыгъӀ-тӀылыгъӀ «шӀӀӀу-хыжъ» ашӀышӀ, ар нэмыкӀ лӀӀпкӀхэм къапа-хыгъӀэ шӀнӀу аӀожы. ЗӀкӀӀ тӀӀрӀзӀу къызыгурыӀо зышӀо-иӀом лӀпылӀгъу фӀӀхъушӀт тхы-лӀӀу «Земля адыгов» зыфиӀоу, адыгӀ лӀӀпкӀым итарихъ къы-зыӀотыкӀырӀр.

Ау гур зыгъӀцыкӀлоу рӀзӀн-чӀэ тызышӀырӀр амал еӀӀфӀӀкӀӀ зышӀхъамысжыӀу, ежъ шӀоигъо пстӀури щигъӀзыеӀзӀ къыддӀ-лӀжъагъӀмӀэ тызӀрапӀгъокӀы-

жыӀрӀэ шӀыкӀӀр ары. Унагъо зӀрихъагъӀм тетӀу регъажъшӀ, унӀр гъуржъ унӀн фае, унӀ дӀӀгъун фае, ит унӀгъо лӀӀлӀри ренӀу тызхӀт лӀӀхъаным диш-тӀн фае, исабыӀхӀэри зымы емынӀӀынхӀу фӀеӀшт, ригъӀ-джӀнхъшӀ, алӀӀэ тыригъӀуцон фае. ЗӀкӀӀӀри ригъӀӀунышӀ, тхъӀжыӀнӀу уахътӀэ къӀекӀуным щыгуыгъӀзӀ иуахътӀу къӀӀырӀр нӀфӀэшхъаф — идунай хъо-жыӀн. Джащ фӀэдэ гъогум къы-рыкӀогъӀэ закӀ джы зигъӀтӀылы-жыӀн хӀӀуадӀӀрӀр, бӀмӀэ-макӀӀмӀэ тызӀрыгушӀыӀрӀр. Уиамал къе-хыӀмӀэ, лӀжыгъӀэ къыбдыӀилӀм уфӀамыӀлӀужыӀнӀу, сыда ушъ-хъагъу узыкӀылыхъушӀыр? Джащ фӀэдэ къабз о пкӀуачӀӀэ къымыхъышӀтымкӀӀэ зӀбгъӀзы-жыӀнышӀ, сыда псӀӀокӀод зи-дунай зыхъожьыгъэм къызыкӀы-фӀӀбгъӀхъӀщтыр?

Зымы ыгу къысерӀмыгъабгъ, ау адыгӀ хабзӀм хӀтыгъӀмрӀэ хӀмьытыгъӀмрӀэ зӀхӀзӀыфӀу къат-хӀэхӀрӀм зы упчӀӀэ афыси. Джы тиньбжыкӀӀхэм, типшъашӀӀхэм зызӀрафапӀрӀр тиадыгӀ хаб-зӀэ къыделъыта? ЗыщышӀумы-гъӀгъушӀп! ПкъышӀоӀым щыщӀу щыгъыӀным ыгъӀбылӀырӀр нахъ макӀӀэ къӀэси — укӀытӀр нахъ макӀӀ, адыгагъӀр нахъ макӀӀ, цыфыгъӀр, намысыр нахъ чӀӀ-нӀгъошӀлӀх. ШыпкӀӀ, тилӀх пшӀӀэ-шӀӀэ лӀдӀб дахӀэ зыхӀӀхӀӀри — модӀми къыщимынӀхӀу, адыгагъӀри чӀамынӀу, зымы «де-ревенщина» къарилон ымы-лӀфӀкӀыӀнӀу. Ащ фӀэдэ пшъашӀӀ-хӀхэм тарӀгушхо.

ИжыӀрӀ лӀӀхъаным къыщы-ублагъӀу адыгъэхэм къарыкӀуа-гъэм хӀплӀӀжыӀрӀм къыгурыӀон адыгӀ лӀӀпкӀ цыкӀлум ыукӀо-чӀыгъӀр зыпфӀодизыр. Тхъамы-кӀӀгъо пчӀагъӀмӀэ, лӀыгъӀӀчӀэ заомӀэ, Кавказ заоу ылӀӀэси-шӀӀм ехъурӀэ зыхӀтыгъӀхэм изакъоми, макӀӀп адыгӀ лӀӀп-къым кӀӀхӀкӀыгъӀр, ышӀӀчыгъӀр, ыукӀочӀыгъӀр. Ащ фӀӀдизмӀэ къӀӀӀызыжыгъӀ лӀӀпкӀ цыкӀлум къыухъумагъӀхӀу, чӀӀнагъӀэ зы-фимышӀыгъӀ адыгӀ хабзӀэхӀу, шӀн-зӀхӀтыкӀӀ дахӀэхӀу, атӀжъ кӀӀнхӀу лӀӀпкӀым иӀӀхэр джы тӀбгынӀх. ТыдӀэ тыкӀора, сьд гъогуа тызытетыр, сыда тшӀӀн фаехӀр? ТиадыгӀ лӀӀпкӀӀэ ты-зӀгупшысӀнӀу тилӀр бӀ.

МЭЩЛӀКЪУ
Нуриет.

НэчӀрӀзый.

Электрон шӀыкӀӀм тетӀу аӀӀкӀагъӀхъащтых

АдыгӀ РеспубликӀм и МВД гъогузекӀоным ищынӀгъон-чъагъӀкӀӀ игъӀлорышӀӀӀ макӀӀэ къызӀэригъӀуӀгъӀмкӀӀэ, къӀӀралыгъо ыкӀи муниципальнӀэ фӀео-фашӀӀхэр афагъӀ-цӀкӀӀӀнхэм пае цыфхӀу портал зыкӀымкӀӀэ закъыфӀзыгъа-зӀхӀрӀм электроннӀэ шӀыкӀӀм тетӀу къӀӀралыгъо фӀео-фашӀӀхэр зӀралӀкӀагъӀхъащтхэм щигъӀгъуазӀхӀзӀэ ышӀышӀт.

Электрон шӀыкӀӀм тетӀу мыщ фӀэдэ фӀео-фашӀӀхэр афагъӀцӀкӀӀшӀтых:

— автомобиль транспортыӀрӀ ащ иприцеп-хӀмрӀэ къӀӀралыгъо шӀыкӀӀм тетӀу атхышӀтых;
— ушӀӀтынхэр алахышӀтых, автомобиль агъӀ-лорышӀӀнӀм ифитыныгъӀэ зӀрӀӀӀр къӀзыушы-хъатырӀ тхылӀхэр къаратыштых.

Мыщ дӀӀжыӀм къӀӀогъӀн фае: порталым «унӀэ

кабинеткӀӀ» заджӀэхӀрӀр щызилӀхэр арых элек-трон шӀыкӀӀм тетӀу (www.gosuslugi.ru) ежъхэмкӀӀ лӀрыфӀгъу хъушӀт уахътӀм къӀӀралыгъо фӀео-фашӀӀхэр къызӀӀкӀагъӀхъанхэм пае лӀӀӀу тхылӀыр язытын зылӀӀкӀышӀтхэр.

ГъогузекӀоным ищынӀгъончъагъӀэ ылӀӀӀныкӀокӀӀ административнӀэ шӀӀпхӀэ гъӀнӀфагъӀу щылӀхэр укъуагъӀэ зӀрӀхъухӀрӀм фӀӀгъӀхыгъӀэ къӀба-рыр МФЦ-м къӀӀӀкӀыгъӀхъан ылӀӀкӀышӀт.

Хъупхъэм игухэль къыдэхъу

Хъарэхъу Мэджыдэ зысшлэр бэшлагъэ. А зы лофшлэным тызэрипхи, нахыбэрэ тызэлуклэу, тызэдэлэжъу тыублагъэ. Мэджыдэ нахы илъэс пчъагэклэ сынахыкI нахь мышлэми, тызэныбджэгъу, тызэдэс къуаджэхэмкIи тызэгъунэгъу. Ар Козэт, сэ Псэитыку тыщэпсэу. Заом, лофшлэным, Уэшыгъэ КIуачлэхэм ыкIи хэбзэу хъумэкIо органхэм яветеранхэм я советзэу Козэт щызэхэщэгъэм Мэджыдэ итхьамат.

Мэзаем ащ ыныбжъ илъэс 90-рэ хъугъэ. Псауныгъэ пытэ илэу, насыпыр къебэкIэу, ыгу зыкIэхъопсырэм ылэхэр лъы-лэхсэху, лъытэныгъэу цыфхэм фашырэм хэхъо зэпытэу, иунагъо датхъэу илъэсыбэрэ щылэнэу фэтэлэ.

Мэджыдэ Тэхьутэмькъое районым ит къуаджэу Шынджые къыщыхъугъ, ау 1936-рэ илъэсым Козэт яунагъокIэ къэкIожьынхъу хъугъагъэ. А илъэс дэдэм классипшI хъурэ къоджэ еджаплэм чIэхьагъ, нэужым Тэхьутэмькъуае дэт еджаплэм иятфэнэрэ класс еджэныр щылыгъэкIотагъ. Бэрэмыш щеджэнэу хъугъэп — зэрысыгъэхэ унэр стыгъэти, Мэджыдэ якъуаджэ къэкIожьыгъ. КIэлэ Iэтахъоу регъажьэш, колхозым ар щэлажъэ. ЛэжьэкIо КIуачлэхэр хъызмэтшIаплэм ищыкIэгъагъэх, хъулыфьгъэхэм янахыбэр заом ащэгъагъ.

1942-рэ илъэсым шышхъэлум и 12-м нэмыцхэм Козэт аштэгъагъ. Ащ бэ темышлагъэу Мэджыдэ къехъулагъэу зы хъугъэ-шлагъэ къелотэжьи:

— Силахылхъу Долчэрыерэ Чэбэхъанрэ къуих ялагъ. Анахыжъэу Абубэчыр брига-

дирэу колхозым шылажъэщтыгъ. Анджэрые бухгалтер шхьалэу а колхоз дэдэм илагъ, къа-кIэлъыкIорэ Андзаур комсомолым ирайком иапэрэ секретарыгъ. Къамболэтрэ Биболэтрэ кIэлэегъаджэхъу Шынджые лоф шашлэщтыгъ. Зэшитфыри заом хэкIодагъ. Андзаур нэмыкIэу, адрэхэм якIодыкIэ ашлэрэп. ИкIодыкIэу хъугъэр ащ игъусэгъэ тизэопI горэм ибынхэм къафилоэтэжьи-гъагъ. Андзаур старшэ лейтенантыгъ, связымкIэ ротэм икомандирыгъ. Евпаторием илэгъо-благъо заор щыкIозэ, телефон зэпхыныгъэр нэмыцхэм къызэщэгъэкъуагъ. ТIогъогогъо связистхэр ыгъэ-кIуагъэх лофыр зыпкъ рагъэ-уцожьынэу, къаукIыгъэх. Ежъ Андзаур ышхъэкIэ кIуи, связыр къышлыжьи, ау ежыри нэмыцхэм къаукIыгъ. Джащыгъум тхъэрыло сшIыгъагъэ ащ ыль сшIэжьи-нэу.

Мэджыдэ илуагъэ ыгъэцэкIэ-жьи-гъагъ. 1942-рэ илъэсым илоньгъо мазэ Пшызэ кIэй партизанхэмрэ нэмыцхэмрэ щызэзэо-гъагъэх. Ыужрэ мафэм кIэлэ Iэтахъоу Хъарэхъу Мэджыдэрэ Пщыдатэкъо Амиррэ хъугъэр зэрагъэшлэнэу а чыплэм кIуагъэх. Зи цыф Iумытэу нэмыцыку горэ къальэгъу, ащ илэ снайпер винтовкэр ыкIи патрон лентэр къаштэхы, къылу-чьи-жьи-гъэх. КIалэхэм ахэр къамылым хагъэбыллыхьагъэх. Нэужым винтовкэр ауллэкIуэз, гъучычхэм яплэжъэжъэу нэмыц горэ пкъэум тесэу къальэгъугъ. Бэрэ емыгупшысэу Мэджыдэ нэмыц связистым еуагъ. Нэмыцыр укIыгъэу пкъэум зэрэшIохэлъагъэр залъэ-гъум, загъэбыллыжьи-гъ. Свя-

зистыр зыукIыгъэм нэмыцхэр бэрэ лыхъугъэх, ау агъотыгъэп.

1943-рэ илъэсым мэзаем и 12-м Козэт шхьафит зэхъужым тхьамафэ нахь темышлэу трактор бригадэм прицепщикеу Мэджыдэ Iухьагъ. Бригадирэу ялагъэм кIэлэкIэ нэбгырэ 12-у тракторист хъунхъу ригъэджагъэхэм Мэджыди ахэтыгъ. Нэужым илъэситфэ тракторым тесэу Мэджыдэ лэжьагъэ. ЕтIанэ Козэт, Тэхьутэмькъуае, Краснодар ащеджагъ, гурьт шIэныгъэ зэригъэгъотыгъ. Тэхьутэмькъое райком партией тхылъ къырити, колхоз тхьаматэхэр зыщэгъэхъазырэхэрэ еджаплэм агъэкIуагъ. Ау сымэджэ хылыгъэ зэрэхъугъэм къыхэкIэу, еджэныр зэпигъэу-нэу хъугъагъэти, икъуаджэ

къызегъэзэжьи, клубэу дэтым пашэ фашыгъ. Ипсауныгъэ зыпкъ зеуцожьи, зычIэсыгъэ еджаплэр къыуухыжьи-гъ.

Районым итыгъэ колхозеу Сталиным ыцIэ зыхыщтыгъэм иагрономэу зашым, колхозникхэм чанэу лоф ашлэзэ, колхозым лэжьыгъэ бэгъуагъэ къыхыжьи-гъыгъыгъ. Мэджыдэ шьыпкъэныгъэрэ хьалэпныгъэрэ зыхэлъ цыф, нэфэлоныр ишэн-хабз. ЕмыкIоу узекIуа-гъэмэ, нэиутэу къыуи-лошт, уихэуконыгъэ бгъэ-тэрэзыжьинымкIэ Iэпы-лэгъу къыпфэхъушт.

Охьтэ гъэнэфагъэ темышлагъэу колхозым Мэджыдэ кхэкIын фаеу хъуи, Темыр-Кавказ мэ-шлоку гъогум икъутамэу Краснодар щылэм Iухьы, илъэс 22-рэ лоф щышлагъ.

Пенсион кIонкIэ илъэ-ситIу къыфэнагъэу Адыгэ хэтэрыкIлэжъ совхозым иотделение гъэлорышIа-кIоу къызегъэзэжьи, ащ лофэу илагъэр бэдэдэти, Мэджыдэ гъэлсэф имы-лэу, фэлъэкIыщтыр ышлагъ.

Бэ ащ къыдэхъугъэр, ишлушIа-гъэхэр нэрылэгъух, илъэуж дахэхэм игугъу ашIы. Ар на-сыпыгъ.

«Хъарэхъу Мэджыдэ игъо-гухэр» сыда зыкIалыагъэр? Ащи къэбар пыл. Шынджые щыщ Трэхъо Лыу Пшызэ лъэмыдж тыраригъэлъхъагъ. Лъэмыдж лъалэм, Пшызэ Iушъо къылу-кIэу къуаджэу Тэхьутэмькъуае екIу-рэ гъогур Козэт чылэгумкIэ пхырыкIыщтыгъ. Хэгъэгу зэош-хом илъэхъан лъэмыджыр зэ-хакъутэгъагъ, гъогури зэщыко-гъагъ. Ащ изытет Мэджыдэ ымыгъэразэу, хэкум ипашэхэри гъусэ къыфэхъуи, гъогур агъэ-цэкIэжьи-гъагъ. Ар зы лофыгъу. ЯтIонэрэр — Козэтрэ Ябло-новскэмрэ зэзыпкIыгъэ гъогур лъэшэу дэй дэдэ хъуи, цыфхэр зезыщэрэ автобусыр тырашы-

жьи-гъагъ. Мэджыдэ а лофри зэшлуихыгъ. 1989-рэ илъэсым асфальт зытелъ гъогукIэм къо-джитIур зэрипхыгъ.

Зы лофыгъор хэкIымэ, ад-рэр къежъэ. Къыдэхъугъэхэм Мэджыдэ къагъэгъушхуи, арте-зианыпсыр унагъохэм арищэ-лэнэу рихъухъэгъагъ. Къуаджэм пэмычыжъэу совхозым ибы-лымэхъо фермэу щытыгъэм псыкычIэщыплэу тетыгъэм, къыхищынэу фэагъ. А лъэхъа-ным унагъохэм ахъщэ аугъо-игъагъ, ау трубэхэр гъотыгъо-шлугъэхэп. Арэу щыт нахь мы-шлэми, ахэри, нэмыкI ищыкIа-гъэхэри Мэджыдэ къыгъотыгъэх. Лофшлэнхэм бэрэ апылыгъэ-хэми, къуаджэм псыр илэ хъугъэ.

Къоджэдэсыбэм къалэм кIо-хэзэ лоф ашлэщтыгъ, ау транс-порт амыгъотэу къин хэтыгъэх. Мы лофыгъоми Мэджыдэ хэгъу-щыи, охьтабэ темышлэу ав-тобусышхо Козэт къыдахъэу ыублагъ. 1960-рэ илъэсым къуа-джэм электричествэр къэсынми ащ илахышIу хишIыхьагъ.

Я 18-рэ партконференцием ыцIэкIэ щыт колхозеу Козэт зыхахъэщтыгъэм икомсомольскэ организации 1952-рэ илъэсым комсомольци 164-рэ хэтыгъ, секретарэу илагъэр Хъарэхъу Мэджыд. НыбжыкIэхэм лоф-тхъэбзэ зэфэшхъафхэр щы-зэхачэнхъу, шуагъэ къытэу яуахътэ зыщэгъэкIон клуб яла-гъэп. Мэджыдэ зыкIи ар къыри-гъэкIуштыгъэп. Крайкомым иапэрэ секретарь а лофыгъор зырехыплэм ыуж конторыщты-гъэр клуб ашIыжьи-гъагъ.

Джащ фэдэу нэмыкI лоф-хэмкIи Мэджыдэ къуаджэм ишлуагъэ ригъэкIыгъэу къэп-лъытэн плъэкIышт. Джы ащ ыныбжъ илъэс 90-рэ хъугъэми, Iэжъ-лъэжъ, ыгукIэ ныбжыкI, джыри щылэныгъэм ипчэгу итэу лофыбэ егъэцакIэ. Чаныгъэу хэлъым къышмыкIэу, ыкIуачлэ изэу бэрэ къытхэтынэу фэтэлэ.

ХЪУШТ Цэбан.

Сурэтым итыр: **Хъарэхъу Мэджыд.**

ТИГУМЭКИХЭР

ЗыщамыушIоирэм щыкъабз

Уегупшысэмэ, цыфым ежъ-ежьи-рэу зэрихын ылъэкIышт зэрарым фэдэ зыми къыришIэн ылъэкIыштэп. Ау ащ елытыгъэу хэти зэрифэшъуашэу тызфэсакъыжъэу, тызэплъэкIыжъэу сыдымкIи пфэлоштэп.

Уахътэу тызыхэтыр чэр, гу-зэжъопх. Ащ детэгъаштэу къыт-щыхъоу тэри теурыкIуагъэм зэ-тэты. Узэмыгугъэрэу къыогу-гъужьрэп. Джырэ лъэхъан анахь лофыгъо инэу къыщыуцугъэр чIыопсым икъэбзэныгъэу ухъ-мэгъэныр ары. Сыдэуштэу?!

Хэти хэкIыбэ-кухъэхъу зэуи-гъэклагъэхэр нахь макIэ зэри-шIыштым ишъыпкъэ рихъыплэн фае. Апч къутэгъэ мыухыжьи, краскэ зэфэшхъаф къэнэжьи-гъэхэри, унэ дэпкъхэм къа-кIа-рахыжьи-гъэ (обой) тхылыплэ хъуцэри, хъызмэт псэолъэжъ-хъу зыфэмыежъхэри, цыр къыз-текIэгъэ шхыныгъохъу зылу-кIэ-рэм къогъукIэ щыракIутхэри, ерагъэу къагъэкIырэ лэжьыгъэм

хашыкIырэ хьалыгъури елъэлэ-кIаохъэш гъогупэм телъых.

ЕтIани анахь гухэкIыр, хэкI «Iэбжыб» нахь зымылэхъу, сы-дымкIи зыфэсакъыжьи-хэрэу, шIоир зыкIи къызымьдзэхэрэм апкъ къыкIэу, мэлщынэх. Сэ зэрэслытэрэмкIэ, мафэ къэс шIоир кухъэ-кухъэу сыд илэ-ужыгъоми къэзгъэтилылхэрэу есэжьи-гъэхъу, аужыпкъэм, къыздикIыхэрэри умышлэхъу ахэм тачкэкIэ е машинэкIэ хэкIыр къащэш, бакыбгъум Iа-тэу Iуаусае, гъэпщынэгъэнхэр ищыкIагъ. ХэкIдэщ къулыкъу-ми, ащ илофышIэхэми зи альэ-кI къатенэрэп. Ау ежъ цыфхэм янахыбэм гу зылыамытэжъэу, зэхуацIаплэрэ бэдэд.

Лофыр анахь къэзгъэхьылыгъ-рэм щыщ урыс унагъо пэпчэ (унэ-фэтэр зэтетым щыпсэу-хэрэм) хъэ шъэджащэ, е хьа-паные цыкIу зэрэзыдалыгъыр. Ахэр икъоу агъэкъабзэхэрэп, зы чыплэ хэхыгъэм (гъэнэ-фагъэ) къыращыгъэхэми зыща-рагъэгъэужьырэп. Зэрэфаехъу хъэхэм, чэтыухэм ябысымхэм къалэр зэфэдэу зэхуашIо-гъ. Чыжъэу щысэкIэ уклон ищыкIа-гъэп, МыекIопэ къэлэ гупчэ гъэпсэфыплэу В.И. Лениным ыцIэкIэ щытым е къэлэ паркым узэращетIысэхъу, хъэ-псэушъ-хъэ хъайуан мэ Iаем пэкIоцIыр зэлъэкIу, уегъэпсы, угу къызэ-лэшлэ. ЗэрэхъурэмкIэ, тикъэ-лэ шхьалэ хъэхэр цыфым нахь шагъашIохэ хъугъэ. Мы гумэкIым игугъу апэрэп зэрэт-шIырэр, ау лофыр зы чыплэ икощыкIырэп.

Джащ фэд, унэ зэтетхэм уачIэсынри къин хъугъэ, жи, пси ащаушIоигъ. Адэ уимыхъун угу къызщыкIырэ чыплэм щып-шIэмэ (ащ фэдэ хабзэ тыди щымылэми), къэбзэныгъэу цы-

фымкIэ анахь мэхъанэ зилэр тыдэ къыкIыжьи-гъагъ?

Зэнэкъокъу-зэпачъэм хэтхэу псэолъэ зэфэшхъафхэри мафэ къэс радзыжъэ ыкIи къащэфхэ хъугъэ нахыбэм. Пхъэм хэш-кIыгъэ псэуалъэхэми лакрэ клейрэ ателъ хъуцэр тыгъэуа-плэм мэфэ реным зыхэтхэкIэ жьыр аушIои. Ащ нэмыкIэу, ща-гум дэт кIэлэцIыкIухэми альып-лъэни, язылони щылэпыш, ахэр яджэгупIэх — адэтIысхъэх, акъу-тэх, етIанэ зэщтегъэуу къыра-лъэшъокIых сапэр агъэустхъоу.

Унэшхохэм ятхьаматэхъу цубжэ тезыкIэу зылуатэхэрэр мы лъэныкъохэм зыкIи зэри-фэшъуашэу альыплъэхэрэп. Пчъэлупэ цагур ежъ ифэмы-фыгъэкIэ зылушIохъу, хы, къуи, цагури, урамри зэкIэ къафэ-нэжьи-гъэхъу къащыхъуэ зэхэ-зылушIуаехэрэм япчъагъэ бэдэд. Ахэм зэрарэу чIыопсым ыкIи цыфхэм арахырэр къыдэлъы-тагъэу гъэпщынагъэхэзэ шы-гъэмэ, нахь зыкъашIэжьиныгъэу къысцэхъу. Ау джырэкIэ пщы-нэхэрэр зымыушIоихъу ыкIи тичIыопс икъэбзэныгъэу къэу-хъу-мэгъэным фэсакъыхэрэр арых. Цэнаут шьыпкъэхэри гу лъа-мытахъу Iатэу къыратэкъух:

телевизорыжъхэр, радиоприем-никхэр, магнитофоныжъхэр, телефон къутагъэхэр, электро-лампочкэ стыгъэхэр. Мыхэм зэкIэм яаппаратурэ ртутыр хэт, ар жьым, псым захахъэкIэ, цыфыр лIаплэ ридзэн ылъэ-кIышт.

КIэлэцIыкIу емышIэ-шIумы-шIэхэм е бэдэжэ дэдэхэм бэчышхокIэ ахэр аутыных; зыныбжэ икъугъэ цыфыбэм а зэкIэ къырадазэхэрэп, «шъушIэ-рэр хъуштэп, лоф зэкIэми ты-хэфэшт» язылон щылэп.

Тыдэ плъэхэра мы унэшхо-хэм альыплъэрэ правлением хэтхэр ыкIи «тхьамэ-тацIэр» зилэхэр? Ау «орэбыгъу фае-ми щэ къыкIэрэкIи» зылуагъэм фэдэу, мазэ къэс фэтэр осап-кIэхъу лъагъу дэкIо-гъэхэр «нахь зэрэзкъауагъэлъэдэщтым» нахь гупшысэ-гумэкI ялэжъба?!

Мы гумэкIыгъохэр зэкIэ хэт-рэ цыфыкIи — дэгъуи, хъуп-хыи, дэи, мыхъупхыи — пстэ-умкIи зэрарышхо мэхъух. Арышъ, зыкьэтэжъугъэшIэжьи, тичIыгуи, типси, тижьи тафэжъугъэсакъ. Зыщыкъабзэр — зыщамы-ушIоирэр ыкIи гъунэ хэти зы-щылъыфырэр ары.

ДЗЭУКЪОЖЬ Нуриет.

РЕДАКЦИЕМ КЪАТХЫРЭ ПИСЬМЭХЭР

Ныбджэгъу лъаплэу «Адыгэ макъ»

Непэ тхәпәмрә къләмымрә къләсэзыгъштагъэр гъэтхәпэм и 12-м гъэзетәу «Адыгэ макъ» бәмышлэу Кләмәш Жаннә истаыәу кыиутыгъәу «**Ныбжырэ бзәр тәжыгъәухъум**» зыфилорәр ары. Апәу Жаннә «тхәуегъәпсәу» есәло ныдәлфыбзәр къләухъумәгъән зәрәфаем ыгу кыдәләу зәрәпылым пае. Ащ узеджәклә гупшысә куу зәрәхәлым уехъырәхышәнәу щытәп. Сә сшъхәклә сыгу кыгушылыкыгъ, сыда пләмә ныдәлфыбзәр зәрәтшлөклөдирәм лъәшәу ыгъәгумәкләрәм сащыш.

Ащклә щысә заулә къләсхьын. Сә сикъорыльфхәр поселкәу Чехракым дэсых. Ащ гурыт еджәплә дэгъу дэдә дәт, ар метрә 200 — 250-рә фәдизклә ахәм апәчыж. Сә сикъорыльф

цыкълухәм адыгабзә ашләрәп, ащи ушъхәгъу пчәгъә ил. А гурыт еджапләм адыгабзәр сыхәт зытлуш ныләп зәрәшарагъәклүрәр, ащклә адыгабзәр пшлән зәрәмылпәкыштыр шъәфәп. Ащ сә сәгупшысән фаеу хъугъә ыкли тесыубытагъ: адыгә къләаджәу Еджәркъләуәе мы поселкәм километри 7-клә пәчыж, ащ гурыт еджәплә дэгъу дәт, цыф цләрылә макләп кычләкыгъәри, ахәм ащыш тиәпәрә президентәу Адыгә Республикәм илэгъә Джарымә Аслъан, зәлшәшләрә спортсмен-бәнакләу, джы министрәу Хәсанәкъор, нәмыкләхәри.

Къләзәрәсъләгъәу, сикъорыльф — зым, Еджәркъләуәе къләзә я 11-рә классыр къләухыгъ, апшъәрә еджапләм чләхәгъ ыкли я 3-рә курсым икли, ежә нахь

шлөигоу, дзә къләулыкъләуәе. Ятлөнәрә къләулыкъләуәе джәш фәдә къләбзәу Еджәркъләуәе гурыт еджапләм щеджә, ар я 6-рә классым ис.

А еджапләм шәны зәрәшәфәхъгъәу, сыд фәдә лөфтхәбзә яләми сә сырагъәблагъә. Ау мытәрәзәу ахәсләгъәуәгъәр къләләеджәклөхәри, къләләгъәджәхәри, хәакләу ыкли район администрациехәм къләрыкыгъәхәри урысыбзәклә къләзәрәгушылштыгъәхәри ары. Ащ фәшл гушыләр къләзысатым сяупчылгъ: «мы къләджә еджапләр урысхә?» сълү. А хәуконыгъәр дагъәзыжыныәу гушылә къләсатыгъ ыкли агъәцәкләгъ.

Джы телевидением ехылабгъәу гушылә заул. Непә тызхәт уахътәм нахыбәрәм три-

колор антеннәх ялэхәр, ар спутникым епхыгъ, Адыгеим ащ фәдә канал иләп, ащ пае Адыгеим исым инахыбәр адыгабзәклә къләтынхәм ядәлүхәрәп. Ащ ехылабгъәу Жаннә упчлә къләгъәуцү: «Сыда адрә республикәхәм афәдәу тәри спутник канал зыкытимылән фаер?» Ащ сә десәгъаштә. Сабыир телевизорым еплыным ехылабгъәу ны-тыхәм хәуконыгъә инхәр ашых. Гушыләм пае, къләләцылкъләуәе сыд ныбжә иләми, сыд класс макломи пымылхәу, ны-тыхәм сабыир шъхәрытлупш ашых, хъушты, мыхъушты зәкләми яплы. Ар плуныгъә-шылкә хъушты? Джәш фәд тхылъ еджәнри.

Адыгә тхәклөхәм атхыгъәхәм яджәрәр мәклә дәд. Жаннә джары зыфилорәр ыкли зыгъәгумәкыларәр: «Адыгабзәм тыфәгумәкыныәу, тытегушыләнәу, тегушысәнәу игъо хъугъә». Ащ демыгъәштән пләкыштытәп, ар шыпкә. Бәрә урехылылә адыгә къләлитлү е пшъәштытлү зәпымыоу урысыбзәклә зәдәгушыләнәу, сыда ахәм яныдәлфыбзә-адыгабзә ауджәгъуә, хәуми ялпәккә агу римыхъәу ара?

Адыгә гъэзет закъоу тыхәкүклә тиләм икләтхәни кълән. Ащклә Жаннә демыгъәштән пләкыларәр. Гушыләм пае, сә станицәу Джәдәжә ильәс 50 хъугъәу сыдәс. Мы районым адыгәу исыр нәбгырә мин ләпә-цыпә мәхъу, ау гъэзетәу «Адыгә макъ» кызытхыкыларәр зәкләмкы нәбгырә зыбгъупшл ныләп, сыда пләмә адыгабзәклә еджәнхәу ашләрәп.

Сә ильәсипшл пчәгъә хъугъәу «Адыгә макъ» кысәтхыкы. Сыныбжә ильәс 92-рә хъугъә. Хәгъәу зәошхом сыриветеран, фыкъләныгъәу апәрә группәр сил. Мы сызәрәтхәрә алфавитыр сә еджапләм щыскыгъәу щытәп, сызәджагъәр латинскә хъарыфым тыхыгъәу щытыгъ, ау сәр-сәрәу мы алфавитыр зәзгъәшләжыгъәу седжә гъэзетым.

Жаннә итхыгъә, ащ гумәкыгъоу кышыләтгыгъәхәм сабләкышъугъәп, нәмыклә гъэзет-еджәхәу ныдәлфыбзәм икъләухъумән ыгъәгумәкыларәми мы тхыгъәмкылә яеплпәкләхәр къләралотыкылынхәу сәгугъә.

ГЪУКЪЛӘ Мухьдин.
ст. Джәдәжә.

Гум къләмышлән щыләп

Рассказ

(Къләзыкләпкыларәр
гъэтхәпэм и 23-м
къләдәкыгъә номерым
ит).

5

Ильәсхәр псынкләу чъагъәх. Ильәс 11 сыныбжыгъ Сариет къләлән зәрәшәжырәр зытәшләм. Тәри джы, убләнлә еджапләр къләтухыгъәу, я 5-рә классыр гурыт еджапләм щедгъәжәнәу къләтпышылыгъ. Сариеет сә симызакъоу, зәклә зәрәклассәу лъәшәу фәжәгъагъ. Арыти, зәрәдәкыжырәм тащыщыбә къләгъәнәку-нәпсыгъәми, зыкъләтшләжы, тикләләгъәджә анахь ныбжыкылә дахәм, цыфышлүм, ыгу тыкъләрыкыжыныәу нәпәплә шлүхәфтын фәтшыгъ — нәр пләпызыхырә джәголпә шъабәу, мышә хәаплә джәдә. Зәрәтлсхәжышты автобусыр къләсынәу щытыгъ. Пстәуми тыкъләткөкыгъәу, кыләтушыкыларәр мыгъәзәжыгъ. Ежыри ыпсә ильәси 4-м къләтхәлыгъәбә, кыләтәдәхәшләгъ, кыләтәубзәгъ, ти-еджән тапәкли тегугъунәу, кыләкытымыгъәчынәу кыләтәлпәлүгъ. Классыр анахь дәгъухәм ащыщыгъ: нәбгырә 33-м щыщәу — 13-р «5» зәкләклә, 15-р — «5» ыкли «4-клә», къләнәгъә нәбгыритфыр «3-хәр» нахь къләшлүхәфәу еджәштыгъәх.

6

Гъәмәфә зыгъәпсәфыгъохәр псәу чъагъәх. Еджәныр зәсәгъәжәжымы, сиапәрә къләләгъәджә сызәрәфәныкълор, лъәшәу сләгъәумә зәрәсшлөигоур къләсшләгъ. Ау ащ хәпшыхәан щылабгъәп. Сәри джы сыцылкыжыгъәп, сызәнәкъләуәжыгъ сәр-сәрәу. Классиблыр дәгъоу,

«4» зытлү нахыбә хәмытәу къләсыухы, пәдучилищым сычләхәанәу сыкъләуәгъ. Къләләнчә дәхәгъәу дәдәм нәр пләпыхәу, бзылфыгъә дахә горәм сыщыпәлуагъ: ыпкыи, ышъхы хәбдзын хәмылпәу зыфалорәм фәдәу, ау тыгъәнәгъунджә шлүцылтлүм икъләу ынәгу сагъәлпәгъуәп. Сикләләгъәу шыпкъләба, джыри сыкъләуәуи сыкләлпәлпәжыгъ шлүкылаеу лүкытыгъәу нәмыкыбгъуклә къләжырәм. Сыгу къләкыжыгъ сиапәрә къләләгъәджә ялыеу Сариеет Темырджановнар.

Тыдә джы щыл шыләуа? — съләгъә сәр-сәрәу. Ау къләздычләхәхәрәм ащышхәр къләсыкъләрыхәхы, гупшысәгъуи сырагъәфагъәп. Ыжырә мафәм урысыбзәмкылә диктантыр ттхыгъә, гуимыкыжә сикләләгъәджәгъәу Сариеет ар тәзыгъәтхыгъәр. Тыгъуасә зысәлпәгъум къләлпәлпәгъу симыфәу бләкыгъәр арыгъә, «4» къләсхыгъ. Нәмыклә экзаменхәри мыдәу стыгъәх ыкли саштагъ. Гъәшләгъонба, Сариеет джыри куппәшәу сиагъ. Урысыбзәмрә литературәмрәклә джы тикләләгъәджәгъ. Сә зыкъләзгъәшләжыны слөзә, апәрә еджәгъу мәфә шыпкъләм къләсыкъләуәли сахищыгъ; шъорышыгъәу щымытәу, лъәшәу зәрәгушлорәр къләпшләу зыкъләсыишәкыгъ.

Диктантыр ыуплпәклә зәхъум лъәкъләуәцәмкылә сыкъләзәришләгъәр, зәрәгушлүагъәр, джы еджәным сәнәхәатымкылә сәгугъунәу къләсыләуагъ. Е сыгушлөгъаша, е нәмыкыла? Сыгу тып-сыпәу къләтеоштыгъ, бәшләгъәу сымыгъотыжыштыгъ гупсәфыгъо-тынчыгъо горә згъотыжыгъәу, гушлө ин горәм сызәрихәштыгъ. «Сариеет Темирджановнамрә джыри сыригъәджәшты» слөзә, гүклә орәдым фәдәу къләсшлөштыгъ. Сымышләпәу, гүклә сисабыигоом сызәпкылылштыгъәу, псынә куу

шлүнкымы сәщ пае кылпкыи, сыкъләхәзыхыжыгъәу, цыфышлү дәдәу, сәрккә мәләиш шыпкъләм сызәрәфәзыжыгъәм сикъләнасынышлөштыгъ.

7

Фәтәрхәм нәбгырә 2 — 3-у тарысыгъ. Еджәным тегугуштыгъ, къләаджәри, ны-тыхәри къләтымгъәуыкытәжыныхәм тыфәплүгъәу, ащ тәри тыпылыгъ. Мафә горәм, чъәпыюгъум ыкләм, сятә лөфхәр илэхәу къләләм къләкыләгъәти, училищым сә садәжыи къләлухәгъ. Сәри дунаир сфикъләжыгъәп, сафәзәшчыба; сятә ләплә къләрәгъәу сыпәгъокыгъ. Лөфшләнәбә зәриләр, фәгъәхъумә, пчыхә фәкъләу къләаджәм зәрәкъләжыштыр къләсыләуагъ. Сәри зәклә псаоу узынчәхәмә, «шыкур» съләгъә.

Еджәным готәу, училищым кружокхәу, секциехәу бәу щызәхәшәгъәхәм тахәлажәштыгъ. Спортивнә секциеу сыздаклорәм сыгужыогъә хъазырәу сыкыләкыжыгъагъ, етлупшыгъәу тесыубытагъәу урамәу Советскәм сырыкъләштыгъ адыгә гушылә мәккә шъәфыр стхәкъләм къләзыреджәм. Сызытет урам шъхәләр зәпызычырә урамәу Кубанскәм ыкъләуә джә Сариеет Темирджановнамрә зы хъулыфыгъәрә тетыгъәх. Ау гу къләсләамытәу сакыләләрәкли нахыбә сыфәягъәп.

Сариеет дахәр училищым пәмычыжәу щысыгъ. Янәрә ежыррә зәкләрысыгъәх. Пшъәшә еджәгъә-гъәсәгъә дахәм псәлыхыо имыләу хәти фәлөныгъәп, бә илпәгуи, нахыжыи ыуж итыгъәр. Ау Сариеет янә пхъум ыгу ахәм ащыш горә нахь елугъ зышлөшылкә, дәи къләхъути къләзәхәфәштыгъ. Унапчәр къләлузыхыгъәхәми

джәш дәжымы ашъхә псынкләу лүахыжыны фаеу хъуштыгъә. Джәрәу ным пхъу закъор ынә темызәу ылыгыгъ. Пшъашъәри, янә орәпсауи, зыфәежъ шымыләу, игугъә ехыжыгъәхәр къләзәкыжыжыштыгъәх. Тихимик къләзәрилуагъәмкылә бәмышләу, Сариеет янә врач бзылфыгъә ләпәләсагъ, джы пенсием щыл.

8

Ятлөнәрә курсыр къләтухыштыгъ, гъәтхәпагъ, тикләләгъәджә-тишеф янә зәрәшчымыләжыр зытәшләм. Тә, истудентхәм, ыкли нәмыклә курсхәм арысхәм тызәхәгъәуцүи, тхәусыахәкы хәадагъәм тащәгъагъ. Сыпләмә, чыжыкылә зәхәт хъулыфыгъәхәм сятә ахәтәу сәлпәгъу фәдәу къләсышхыгъ, ау ар зыфәсхыны сшләгъәп, зә фәсәгъадә сшлөшылгъ, ау сятә сшләжыныбә?! Цыкылә-цыкыләу сахәкли, сятә сыкъләрыхәгъ. Ежыри чәфынчә-чәфынчәзчу, «мы Сариеет янә тичылә пхъорәлпф дәдагъ, сыкъләкыләуагъ»... — ылуи зәхәмыфыпагъәу зыгорәхәр къләпчыгъәх. Сыкыләкыжыжы, силәгъухәм сахәуцожыгъ. Ау джы сызәгушысәштыгъәри, сынә тесымыхәу зыуж ситыгъәри сят. Сыгу гуцаф лыем зыкъләсышлүридзәштыгъ. Сятә мары унәм ихыи кылкыжыгъ, къләрашы пәтрә Сариеети ыблыпкә къләтхәу, фәгумәкләу инәплпәгъу тәдыкълә, сәри зәрымырәу сәлпәплә. Ау цыфыр бәдәд, шагуи, урами атиз, сятә ахәм ахәкыләкыләгъәу, зызәришләи, нәмыкли сәкләкыләуадә.

9

Гъымәккә пцымамәр сабгъуклә кылшылыгъ:
— А, синан, а синәнә лашлү дах..., сизәккә дәдәу сыкъләбгъани..., — къләфыдәмыщәу

мәпцымамә, Сариеет ар зымакълә, гъын ләмә янә гуш. Сәри зысфәшыләрәп, лы сыхъгъәми (16 сыныбжә), сәгъы, нәпсыр пхыпхыпхыгъәу къләткөхы. Ным пае угъыным, ар бгъәеным емыкы хәлпәп, хәта ащ нахь зытефәрәр уфегъыныыр ухәтми?!

Джәназым хәт хъулыфыгъәхәр шлүцләрймә чыләр атырихәу, щымыләжымы ихәдәу дахырәм ыуж итхәу къләтәбгъукылох. Мары сятә ахәм апәрәхәм ахәт, фәмыуытәу ынәпсхәр къләшлүетәкөхых, сәри хъуи, шлөи сфызәхәмыфыжыгъәу сәгъы.

Мәфитлү тешлө, къләаджәм тадәжә сыкъләжыгъ. Сяни, сшыпхыхәри узынчәх. Ау сятә исыгъәп.

— Папә сләгъәурәпи, мам? — зысәлөм, сянә чәфынчә хъазырәу, «о укыыздикыгъә шыпкъләм тхәамафә хъугъәу щыл» шлөмыигуахәу къләлуагъ. Сәри хәадагъәм зәрәшчылабгъәр, ар зәпхыгъәр къләзгурымылоу, сынәмыз-лүмызыгъ. Гупшысәгуаер къләсыфәкыләгъ. Зыпәсшын щымылә сикләләгъәджә лпәпләу Сариеетрә сятәрә азыфагу зыгорә илышъоу сәгуцафәштыгъ. Алөба, бзылфыгъә ныбжыкылә дахәм хъулыфыгъәр ашык ехъулпәу. Ау «сятә ащ фәдитлүклә нахыжә» зәсәлөжы, сыгу пилөнтылкәу. Сәри сыкыләләми бәмә гу алысәтә, сигуапәп сятә игъәпсыкылә, сянә сыгу кыләгоу сәгумәкыи, слөшты, сшләшты сфызәхәфырәп. Сятә гүклә сыумысәу мәфә зыхыблыр кыләгъә.

МАМЫРЫКЪО
Нуриет.

(Джыри къләкыләштыгъ).

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Фэтэрыбэу зэхэт унэхэм ячылпэхэу зэдагъэфедэхэрэм 2014 — 2016-рэ илъэсхэм гъэцэклэжьинышхохэр яшыллэгъэным епхыгъэ республикэ программэм ипхырыщынклэ плэлъэ клэклым телъытэгъэ планым зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм ехьылагъ

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет унашъо ешы:

1. Фэтэрыбэу зэхэт унэхэм ячылпэхэу зэдагъэфедэхэрэм 2014 — 2016-рэ илъэсхэм гъэцэклэжьинышхохэр яшыллэгъэным епхыгъэ республикэ программэм ипхырыщынклэ плэлъэ клэклым телъытэгъэ планэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2014-рэ илъэсым мэкьюогъум и 23-м ышыгъэ унашъоу N 146-р зытетэу «Фэтэрыбэу зэхэт унэхэм ячылпэхэу зэдагъэфедэхэрэм 2014 — 2016-рэ илъэсхэм гъэцэклэжьинышхохэр яшыллэгъэным епхыгъэ республикэ программэм ипхырыщынклэ плэлъэ клэклым телъытэгъэ планым ехьылагъ» зыфилорэмклэ аухэ-

сыгъэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэуогъэгъэхэр, 2014, N 6; 2015, N 1, 12) мыщ фэдэ зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэу:

- 1) я II-рэ разделым:

а) иа 1-рэ абзац хэт гуцылэхэу «2014-рэ илъэсым» зыфилохэрэр гуцылэхэу «2014-рэ, 2016-рэ илъэсхэм» зыфилохэрэмклэ зэблэхьугъэнхэу;

б) ятлонэрэ абзацым мыщ фэдэ гуцылэхуыгъэ хэгъэхьогъэнэу: «Гъэцэклэжьинышхохэм апае амыгъэфедэгъэу къэнэгъэ лимитхэр Урысые Федерацием ишъолъырхэм атегощэжьинышхохэм ехьыллэгъэ унашъор (2015-рэ илъэсым лоныгъом и 21-м зэхагъэуцогъэ протоколэу N 51-р зытетыр) Фондым исовет ыштагъ.»;

в) яцэнэрэ абзацым хэт гуцылэхэу «2014-рэ илъэсым процент 42,31-рэ хьуштыгъэ» зыфилохэрэм ауж гуцылэхэу «2016-рэ илъэсым процент 38,57-рэ хьушт» зыфилохэрэмклэ зэблэхьугъэнхэу;

г) ятфэнэрэ абзацым абзацыклэ хэгъэхьогъэнэу ыкли ар мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«3. 2016-рэ илъэсым — 38,57х3602835,86/(100-38,57)=сомэ 2262109,38-рэ.»;

д) япшыкыуээнэрэ абзацым мыщ фэдэ абзац хэгъэхьогъэнэу:

«3) 2016-рэ илъэсым — [5х (3602835,86+2262109,38)]/95=сомэ 308681,33-рэ.»;

е) а 1-рэ таблицэр мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«А 1-рэ таблицэр

ЗагъэцэкӀэшт пӀальэр (ильэсыр)	МыльӀоу пӀэлухъащтыр зыфӀэдизыр (сомӀ)					
	пстӀумкӀи	мыщ фӀэдӀ къӀэкӀуапӀӀэхэм мыльӀоу къахӀӀыщтыр къыдыхӀӀытагъӀу				
		Фондым имыльӀу щыщӀу	АдыгӀэ РеспубликӀэм иреспубликӀӀэ бюджет ыкӀи (е) чӀыпӀӀэ бюджетхэм ямыльӀу щыщӀу			фӀэтэрыбӀу зӀхӀэт унӀр зӀлӀэрылхъӀэхэм ямыльӀу щыщӀу
			зӀкӀӀэмкӀи	мыщ фӀэдӀ къӀэкӀуапӀӀэхэр зӀрӀэхӀтхӀу		
		АдыгӀэ РеспубликӀэм иреспуб- ликӀӀэ бюджет мыльӀоу къыхӀӀыщтыр		чӀыпӀӀэ бюджетхэм мыльӀоу къахӀӀыщтыр		
2014	46017007,52	25219851,04	18496306,08	0	18496306,08	2300850,40
2015	56664527,98	0	6964180,56	0	6964180,56	49700347,42
2016	78143508,57	3602835,86	2262109,38	0	2262109,38	72278563,33
ПстӀумкӀи	180825044,07	28822686,90	27722596,02	0	27722596,02	124279761,15

2) гуадзэхэу N 1 — 3-р гуадзэхэу N 1 — 3-м адиштэу иклэрыклэу къэтыжьинышхохэр.

2. Заштэрэ мафэм щегъэжъагъэу мы унашъом клуачлэ илэ мэхьу.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу КЪУМПЫЛ Мурат кь. Мыекьуапэ, гъэтхалэм и 9, 2016-рэ илъэс N 29

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Республикэ программэу «Зэхэкьутэнклэ шынагъоу щыт унэжъхэм цыфхэр къачлэщыжьинышхохэр» зыфилоу 2013 — 2017-рэ илъэсхэм ателъытагъэм зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм ехьылагъ

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет унашъо ешы:

1. Республикэ программэу «Зэхэкьутэнклэ шынагъоу щыт унэжъхэм цыфхэр къачлэщыжьинышхохэр» зыфилоу 2013 — 2017-рэ илъэсхэм ателъытагъэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2013-рэ илъэсым мэлъыфэгъум и 30-м ышыгъэ унашъоу N 100-р зытетэу «Республикэ программэу «Зэхэкьутэнклэ шынагъоу щыт унэжъхэм цыфхэр къачлэщыжьинышхохэр» зыфилоу 2013 — 2017-рэ илъэсхэм ателъытагъэм ехьылагъ» зыфилорэмклэ аухэсыгъэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэуогъэгъэхэр, 2013, N 4, 12; 2014, N 5, 6, 9, 12; 2015, N 4, 12) мыщ фэдэ зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэу:

1) паспортным иразделхэу «Программэм мылькоу пэлухьащтыр зыфэдиизыр», «Программэм къытынэу зышыгугъыхэрэр» зыфилохэрэр мыщ тетэу къэтыгъэнхэу:

Программэм мылькоу пэлухьащтыр зыфэдиизыр Программэм пстэумкли сомэ 321930938,21-рэ пэлухьашт, ащ хэхьэх:

1) унэ-коммунальнэ хьызмэтым зэхьоклыныгъэхэр шышлыгъэнхэмклэ лэпылэгъу къязытырэ Фондым имылькоу сомэ 191389152,27-рэ хьурэр;

2) Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет имылькоу сомэ 48073858,89-рэ хьурэр;

3) чыплэ бюджетхэм ямылькоу сомэ 75286360,19-рэ хьурэр;

4) бюджетхэм ямыпхыгъэ къэклоплэ тедзэхэм ямылькоу сомэ 7181566,86-рэ хьурэр

Программэм къытынэу зышыгугъыхэрэр Фэтэрыбэу зэхэт унэ 29-у квадрат метрэ 13351,01-рэ хьухэу уащыпсэужьынклэ къемыклоу ыкли лухьыжьинышхохэр фаеу 2012-рэ илъэсым щылэ мазэм и 1-м нэс алъытагъэхэм арыс нэбгырэ 853-р нэмыкI чыплэ гъэкощыжьинышхохэр»;

2) а I-рэ разделым:

а) иятфэнэрэ абзац хэт пчъагъэу «523,00-р» пчъагъэу «359,80-клэ» зэблэхьугъэнхэу;

б) ияенэрэ абзац хэт пчъагъэу «23-р» пчъагъэу «22-клэ», «10966,04-р» «11157,61-клэ» зэблэхьугъэнхэу;

3) я V-рэ разделым:

а) иапэрэ абзац хэт гуцылэхэу «Фондыр сомэ 188157682,71-клэ къаделэшт» зыфилохэрэр гуцылэхэу «цыфхэм ягъэкощын пае амыгъэфедэгъэ лимитхэу къэнэжьинышхохэр Урысые Федерацием ишъолъырхэм атегощэжьинышхохэм ехьыллэгъэ унашъор (2015-рэ илъэсым лоныгъом и 21-м зэхагъэуцогъэ протоколэу N 51-р зытетыр) Фондым исовет ыштагъ. Фондыр сомэ 191389152,27-клэ къаделэшт» зыфилохэрэмклэ зэблэхьугъэнхэу»;

б) яплэнэрэ абзацыр мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет ыкли (е) чыплэ бюджетхэм ямылькоу Программэм пэлухьащтыр зыфэдиизыр илъэс пэпчьклэ шхьафэу къэлытагъ ыкли ар мыщ фэдиз мэхьу

1) 2013 — 2014-рэ илъэсхэм — процент 49,88-рэ;

2) 2014 — 2015-рэ илъэсхэм — процент 14,95-рэ;

3) 2015 — 2016-рэ илъэсхэм — процент 35,72-рэ;

4) 2016 — 2017-рэ илъэсхэм — процент 40,17-рэ.»;

в) а 1-рэ таблицэр мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«А 1-рэ таблицэр

Загъэцэклэшт плалъэр	Мылькоу пэлухьащтыр зыфэдиизыр (сомэ)				
	пстэумкли	мыщ фэдэ къэклуаплэхэм мылькоу къахэклыщтыр къыдыхэлъытагъэу			
		Фондым имыльку щыщэу	Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет имыльку щыщэу	чыплэ бюджетхэм ямыльку щыщэу	бюджетхэм ямыпхыгъэ къэклоплэ тедзэхэм ямыльку щыщэу
2013 — 2014-рэ илъэсхэм	118127774,61	54009377,18	14862164,60	42074665,97	7181566,86
2014 — 2015-рэ илъэсхэм	50152768,00	42654056,15	3749355,93	3749355,92	0
2015 — 2016-рэ илъэсхэм	62736363,60	40329056,15	11203653,75	11203653,70	0
2016 — 2017-рэ илъэсхэм	90914032,00	54396662,79	18258684,61	18258684,60	0
Пстэумкли Адыгэ Республикэмклэ	321930938,21	191389152,27	48073858,89	75286360,19	7181566,86

4) я VII-рэ разделым иапэрэ гуцылэхуыгъэ мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«Программэм къытынэу зышыгугъыхэрэр фэтэрыбэу зэхэт унэ 29-у квадрат метрэ 13351,01-рэ хьухэу уащыпсэужьынклэ къемыклоу ыкли лухьыжьинышхохэр фаеу 2012-рэ илъэсым щылэ мазэм и 1-м нэс алъытагъэхэм арыс нэбгырэ 853-р нэмыкI чыплэ гъэкощыжьинышхохэр ары.»;

5) гуадзэхэу N 1 — 3-р гуадзэхэу N 1 — 3-м адиштэу иклэрыклэу къэтыжьинышхохэр.

2. Заштэрэ мафэм щегъэжъагъэу мы унашъом клуачлэ илэ мэхьу.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу КЪУМПЫЛ Мурат

кь. Мыекьуапэ, гъэтхалэм и 9, 2016-рэ илъэс N 30

◆ «ИСЛАМЫЕМ» ИЮБИЛЕЙ ЗЭХАХЪЭХЭР

Гум лъэлэсы

Лъэпкъ культурэр лъагэу зыфэтырэ ансамблэу «Исламыер» Адыгэ Республикэм зэрэшагъэлапэрэр зэхахъэхэм къашцэлагъо. Пэнэжыкыуае шыклогъэ пчыхъзэхыхэм Нэчэрэзые, Тэухьаблэ, Аскъэлае, Гъобэкыуае, Джэджджыхьаблэ, Адыгэкъалэ, Шевченкэм, Мыекыуапэ, нэмыкхэм къарыкыгъэхэм тащы-туклагъ.

Жырытэджыр клэгъожьырэн

Пэнэжыкыуае лъэпкъ культу-рэм и Гупчэу дэтым зэхахъэр шырагъэжынклэ сыхъатитлу къэна-гъэу гунэгъу къуаджэхэм ащыц-хэр нэплъэгъум кыфагъэх. Ар-тистхэм къаклэупчлэх, къагоуо-хэзэ нэпэеплъ сурэтхэр аты-рахых.

— Тичылэ «Исламыер» кы-зыкложтыр тшэрэпыш, тэ ты-кыллыкыуагъ, — кытилиуагъ зы-ныбж хэклотэгъэ бзылфыгъэм. — Мыекыуапэ зыбгъэзэжыкыкэ, тильэлухэр лэшхъэтетхэм алы-гъэлэсых.

— «Исламыем» сепллы зы-хъуклэ иорэдхэр спкыинэ-лын-хэм къалэлэсых, — кыелуатэ клэлэгъэдждэ юфшлэным ивете-ранэу Стлашъу Майор. — Ана-хъэу сыгу рыхыххэрэр «Къолэ-ныр», рапсодиеу «Хьагъэуджым изэфаклу».

— Тыркуем, Израиль, Сирием, Иорданием, Италием, Англием, нэмык хэгъэгухэм «Исламыер» зэрэащылагъэр сэшлэ, — зэдэгущы-лэгъур лъэгъэклэуатэ Теуцожь районым инароднэ депутатхэм я Совет идепутатэу Стлашъу Вя-чеслав. — Лъэпкъыр дунаим дахэклэ щязыгъэшлэрэ «Исла-мыем» ихудожественнэ пашэу, композитор цырылоу Нэхэе Ас-лъан дэгъоу сэшлэ, ишхъэгъусэ тичылэу Гъобэкыуае щыц. Ан-самблэм тыфэраз, ижырэ оред-хэм псэ къапигъэклэжыгъ. Ти-районхэм яхудожественнэ куп-хэм пэсэрэ лъэпкъ оредхэр зэ-хытагъэхы тшоигъу. Концертыр сыгу зэрэрихыщтыр сшлэзэ Пэ-нэжыкыуае сыкыэклауагъ. Нэхэе Аслъан, Хьокло Сусанэ, нэмык-хэм салуклэнэу игъо сифагъэш сэгущо.

Пшэшъэжыыхэу Тыгъужь Аидэ, Тыгъужь Эльвирэ, Аниси-

мова Дарье гүлэхэзэ залым кы-члэхьагъэх.

— Сипшэшъэгъухэм саригъус. «Исламыем» апэрэу сепллыщт. Гъэзетхэм къатхырэмэ сяджэ, телевизорым сепллы, ау ахэр сфикьухэрэп. Дунаим щыцлэ-рыло ансамблэр сшлогъэшлэгъон.

Дарья Анисимовар урыс пшаш, адыгабзэр дэгъоу ешлэ. Орэдым кыуачлэ хэлъэу епытэ. Тыгъужьхэу Аидэрэ Эльвирэрэ «Исламыем» икыашхэмрэ оред-хэмрэ зэрэзэгъусэхэм ишлуагъу халъагъорэр тарихым рапхы.

— Илъэсищым нахыбэклэ узэклэлэбэжымэ, Сирием сыкы-кли, адыгэ культурэм и Дунэе фестивалэу Мыекыуапэ шыклорэм сыхэлэжыгъагъ, — ело «Исла-мыем» иорэдылоу Дер Абир. — Культурэм епхыгъэ юфыгъохэр дгъэцаклэхэзэ, Пэнэжыкыуае ты-кыинэсыгъагъ, оредхэр кыщыс-логъагъэх. Цыфхэр дахэу кы-зэрэтпэгъокыгъагъэхэр сщыгъу-пшэрэп. Нэужым Хэкужым къэ-гъэзэжыгъэу джы «Исламы-

ем» сыхэт. Нэхэе Аслъан цы-хъэ кысфисшылэзэ оредхэр кы-зэрэситыхэрэм сегъэгущо.

Ощым ыгъэщынагъэхэп

Концертыр рагъэжыным ып-клэ жыбгъэ чылэр кыллыгъ, ошхыр нах лъэш хъугъэ. Псэ-уплэу Рязанскэм кыкыгъэ бзы-лфыгъэхэр нэгущо, ошхым кы-зэрэхэкыгъэхэм лыпытэу ти-артистхэм алуагъэх.

Очэпщыерэ Аскъэлаерэ къа-рыкыгъэ хульфыгъэхэр тинэ-луасэх. Адыгэ палор зыщыгъ ху-льфыгъитлури мэгүлэ. Тысыплэ дэ-гъу залым кыщыхахы ашлогъу.

Концертыр

Теуцожь районым культурэм-клэ игъэлорышлэпэ ипашэ илэна-тлэ зыгъэцэкларэ Теуцожь Ма-рыет, Джэджджыхьаблэ иефэндэу Нэхэе Аслъан, гурыт еджаплэм щыдэджагъэу Мыгу Гъэзэуат, фэ-

шхьафхэри пчэгум кыхьэхы, «Исламыер» илъэс 25-рэ зэрэ-хурэм фэшл кыфэгущылауагъэх. Нэхэе Аслъан Теуцожь районым зэрэщыщыр, икыоджэгъухэр, ныб-джэгъухэр концертным кызыэрэ-кыуагъэхэр кыдилытэхэзэ, гу-фэбэныгъэ хэлъэу кэгущылауагъ.

Уджыху Руслъанэ, Къумыкыу Шамсудинэ, нэмыкхэм кыха-дзэзэ, пэсэрэ оредэу «Сэрма-фэр» къауагъ, Лъэцэр Светла-нэ пщынэмклэ къадежыуагъ. Хьатхмэ я Къокласэ фэгъэхы-гъэ оредыр нах гъэшлэгъон къэ-зышлырэр хульфыгъэ оредылоу ансамблэм хэтхэр пчэгум ит-хэу кызыэралорэр ары. Бэмэ агу рыхырэ рапсодиеу «Хьагъэуджым изэфаклор» ащ кыкылэтыкылауагъ.

Апэрэ адыгэ оперэу Бзыикъо заом фэгъэхыгъэр Нэхэе Ас-лъан иусыгъ, ащ щыц пычы-гъор артистхэм къагъэлэгъуагъ.

Мэщбэшлэ Исхьакъ игущылэ-хэм атыхыгъэ оредхэр, адыга-бзэм игъэлэплэн, адыгэ пщы-нэм, лъэпкъ музыкэм ибаины-гъэхэм афэгъэхыгъэхэр залым члэсыгъэхэм ашлогъэшлэгъоны-гъэх, адыгэ къашхьохэри агу ри-хыгъэх.

Концертыр кызаухым нэгы-рабэмэ тадэгущылауагъ, ягупшысэ-хэр кыхытэуытынхэу игъо ти-фэшт. Нэчэрэзые кыкыгъэ Мэл-гощ Минсурэ кытилиуагъэр кы-хэтэгъэщы.

— Концертыр кызаухым сы-кыэтэджыжыинэу сыфэягъэп. Игу тафытеозэ икларыклэу оредхэр къатфалохэ тшоигъуагъ. Лъаш-къо Фатимэ, Лэхъусэжэ Мирэ, нэмыкхэм «Исламыер» гум кы-гушылыкырэ ансамблэу алы-тагъ.

Мы мафэхэм «Исламыем» иконцертхэр республикэм ипсэ-уплэхэм ащэклох.

ЕМТИЛЬ Нурбий.

Сурэтхэр концертным кыщы-тетхыгъэх.

Зэхэзышагъэр ыкыи кыдэзы-гъэкырэ:

Адыгэ Республи-кэм лъэпкъ Юфхэмклэ, Лэкыб къэралхэм ащы-псэурэ тильэп-кыгъухэм адырлэ зыхыныгъэхэмклэ ыкыи къэбар жъугъэм иамал-хэмклэ и Комитет Адресыр: ур. Кре-стьянскэр, 236

Редакциер зыдэщылэр:

385000, кы. Мыекыуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр:

приемнэр: 52-16-79, редактор шхьалэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,

редактор гуадзэр-пшгъэдэжыжэ зы-хырэ секретары: 52-16-77.

E-mail:

adygvoice@mail.ru

Зышаушыхьаты-гъэр:

Урысые Федерацием хэутын Юфхэмклэ, телерадиокъэтын-хэмклэ ыкыи зэлъы-лэсыклэ амалхэмклэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чыплэ гъэлоры-шлэп, зэраушыхьа-тыгъэ номерыр **ПИ №ТУ23-00916**

Зыщыхаутырэр

ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, кы. Мыекыуапэ, ур. Пионерскэр, 268

Зэклэмкыи

пчъагъэр

5063

Индексхэр

52161

52162

Зак. 136

Хэутыным узшыкЛэтхэнэу шыт уахьтэр Сыхьагъэр 18.00 ЗыщыкЛэтхэгъэхэ уахьтэр Сыхьагъэр 18.00

Редактор

шхьалэр

Дэрбэ Тимур

Редактор шхьалэм иапэрэ гуадзэр

Мэщлэкъо

Саид

Редактор шхьалэм игуадзэр —

пшгъэдэжыжэ зыхырэ секретары

Хьурмэ Хьусен

